Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана. | № 152 (18175) | 1989 оной июлиин 2, воскресени | Сэн 3 мүн.

КПСС-эй ЦК-гай ПОЛИТБЮРОДО

...илган шэнэдхэлгые үргэдхэлгын ба политическэ ре-...о бэелүүлгын эрхэ байдалда партийна организацинуудай ...мэри тухай асуудалые июниин 29-дэ болоһон заседани... КПСС-эй ЦК-гай Политбюро хараҳа үзэһэн байна. ...СС-эй XXVII съездын ба Бүхэсоюзна XIX конферен-... заабаринуудта үндэһэлэн, партийна организацинуудта ...ократи ба олондо мэдээсэлгэ саашадаа үргэдхэгдэнэ, ...мунистнуудта ехэ эрилтэ табигдана гэжэ тэмдэглэгдэһэн ... 1988 ондо Коммунис партида 438,9 мянган хүн ороо. ...эй хахад хубинь — худэлмэришэд. КПСС-эй шэнэ хараа ...лай зүб байһанда этигэдэг, хубилган шэнэдхэлгэдэ эдэб-...гээр хабаададаг хүнүүд коммунистнууд болоо. ... асуудалаар абтаһан тогтоол хэблэлдэ толилогдохо.

...он дотор мунгэнэй эрьесын талаар политика тухай ур-... баталагдан абтаһан шиндхэбэринүүдые бэелүүлгын яба-Политбюро хараҳа үзэбэ. Орон дотоорхи политическэ ...алда ба хүнүүдэй ухаан сэдьхэлдэ сэхэ нүлөөлдэг эд ...нэгшэдэй дэлгүүртэ тохёолдоһон тааламжагүй үзэгдэл-...й шалтагаанууд тодорхойгоор шэнжэлэгдэнэ. Энэ асуу-...е зүбшэн хэлсэхэдэ, энэ талаар һайн хубилалтануд ...наар болоно, олохон министерствэнүүд, албан зургаа-... республиканска ба нютагай совет болон ажахын зур-...д тодорхой хэмжээнүүдые баталан абалгые унжагай-..., ёһын тэдысэ худэлнэ, «дээрэһээн» заабари хүлеэнэ ...эмдэглэгдэнэ.

...дприятинууд болон хүн зоной олзо оршо эконо-...ка талаар гуримшуулха, мунгэнэй сэнгэй буураха ...ые һаатуулха эрхэ нүхэсэлнүүдые хэрэглэхэ, предпри-...уд болон хүн зоной мунгэ зөөрние һайн дураар эл-... түхэл янзануудые эдэбхитэйгээр хүргөөхэ шухала гэ-...ССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, түбэй экономическа ал-...ргаануудта, союзна республикануудай Министрнүүдэй ...үүдтэ худэлдэг коммунистнуудай анхарал хандуулаг-...

...гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, Болгариин Арадай ...ликын Үрэнэй Советэй Түрүүлэгшэ Т. Живковтэй М. С. ...овой хэһэн хөөрэлдөөнэй дүнгүудые Политбюро һайн-... СССР-тэ болон НРБ-дэ реформонуудые амжалтатай-...елүүлхэ гэжэ хоёр партийн нүхэр ёһоор хүсэжэ бай-... батадхагдаа. Орон бүхэнэй тодорхой эрхэ байда-...раада абан, тэдэнные шиндхэлгэдэ ондо ондоогоор ...аха ёһотойшье һаань, социализмые хүргөөхэ ба шэ-... талаар шиндхэгдэхээр болоһон олохон асуудалнуу-...ни байһаниинь совет-болгар харилсаата ябуулганнуудые ...үнэгырүүлхэ бодото эрхэ нүхэсэлнүүдые байгуулна.

...гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ГДР-эй Үрэнэй ...й Түрүүлэгшэ Э. Хонеккертой М. С. Горбачевой үүл-... дүнгүүд зүбшэн хэлсэгдэжэ, һайшаагдаһан байгаа. ...э Союзда бэелүүлэгдэжэ байһан хубилган шэнэдхэл-...ын залгамжалагдаһан гуримые ба шэнэдхэлгые таа-... ябуулха талаар СЕПГ-гэй хараа шугамые бэелүүлхэ ... асуудалнуудаар үүлэлга дээрэ һанамжануудаа нү-...рор хубаалдалга хадаа хоёр пёртиин хоорондохи ха-...нуудые нарижуулхын, Советскэ Союзай болон ГДР-...дуудай заншалта хани барисаае улам бэхижүүлхын ту-...ала удха шанартай гэжэ тэмдэглэгдэхэ. Хоёр орондо ...эгдэжэ байһан хубилалтануудай амжалтатай байхы-...и али тала хүсэнэ гэжэ тэмдэглэгдэхэ. Шэнэ политиче-...одомжо дэмжэдэг байһаная КПСС болон СЕПГ да-...атадхаа. Европодохи байдалые һайжаруулха, адли тэг-...охэтэй харилсаа холбоо үргэдхэхэ, бүү зэбсэг хураха ...р абтаһан хөөрэлдөөнүүдые үргэлжэлүүлхэ хараа шу-... союзна социалис оронуудтай хамта залан сэхээр бэе-...хээр бэлэн байһанга мэдүүлээ.

...ламай Советэй суглаанай Түрүүлэгшэ, Иранай Исламска ...убликын Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй Верховно главнокоман-...гшын үилгануудые бэелүүлэгшэ А. А. Хашеми-Рафсандж-...тай М. С. Горбачевой хэһэн хөөрэлдөөнэй дүнгүүд за-...ии дээрэ хараҳа үзэгдөө. Тэрэ хани ёһоной албанай ...эр Советскэ Союзда ерэһэн байгаа. Эндэ байха үедэнь ...ардаһан хэлсэхүүд һайн хүршэ ёһоной ба харилсаа ...ооной замаар совет-иран харилсаануудые саашадань хүг-...э, СССР-эй болон Иранай хоорондо үгэзэ ойлголсолые, ...л найдалые гүнэзэгырүүлхын тула шэнэ түлхисэ болоно ... тэмдэглэгдэнэ.

...СР-эй болон ИРИ-гэй хоорондо хани ёһоной харилсаа ...ёной гол ёһонууд тухай Москвада М. С. Горбачевой ...эн А. А. Хашеми-Рафсанджаниин гар табиһан декларацы, ... хоёр ороной хоорондохи эдэбхитэй харилсаата ябуул-...асуудалнуудые тодорхойлһон 2000 он болоторхи хугацаада ...лдаа наймаанай-экономическа ба эрдэм, техникын харил-... холбооной удаан болзорой программа шухала удха ша-...ай юм. Шэнэ үндэнэ һуури дээрэ харилсаатаа тогтоохо ... Советскэ Союзай болон Иранай хүсэдэг байһаниинь ха-...тайгаар тэмдэглэгдэнэ. Энэнь хоёр ороной арадуудай, ...ёной ба бүхы дэлхэй дээрэхи энхэ тэнигэн, тогтонижонги ...ялай аша туһада таараха байна.

...ет делегациин албанай хэрэгээр Бразили ошожо ерэһэн ... В. И. Воротниковой мэдээсэл хараҳа үзэгдэбэ. Совет-...лилиин бүтэмжэтэй хөөрэлдөөн, дэлхэйн үйлэ хэрэгүүдэй ...элтын хараа замуудта хоёр ороной адлаар хандадаг бай-...инь хоорондохи харилсаануудтань һайнаар нүлөөлнэ, ...оорондын байдалые һайжаруулгада шэглүүлэгдэнэн ... талын хүсэлэл ороддолгонуудта нэмэри болоно гэжэ ...атайгаар тэмдэглэгдэбэ.

КПСС-эй ЦК-да ЗҮБЛӨӨН БОЛОБО

...ее ажахын продукци ха-...ха, болбосоруулха баа-...дые, эдээ хоолой маши-...үтээлгые хүргөөхэ, эдээ ...й мунөөнэй индустри ...улха талаар парти, пра-...ительствын шиндхэбэринүү-...эр дүргэгдэжэ байһан ... асуудал июниин 30-да ...эй ЦК-гай зүблөөн дээ-...ража үзэгдэбэ. Союзна ...ликануудай Компартии-... ЦК-нуудай, партийн ...омуud болоо обкомуудай ...хэн секретарьнар, со-... болон автономито рес-...ануудай Министрнүүдэй ...нүүдэй, арадай депута-... хизаарай ба область-Советүүдэй гүйсэдкомуу-... республикануудай, хи-...үүдэй, областьнууд бо-...томо городуудай агро-...ышленна комитедүүдэй, ...бликанска потребсоюзуу-...правленинүүдэй түрүүлэг-..., аграрна политикын ...алнуудаар КПСС-эй ЦК-...комиссиин гэшүүд аграр-...суудалнуудаар ба эдээ ...оор СССР-эй Верховно ...эй комитедэй гэшүүд, ...-эй министрүүд болон ...эй комитедүүдэй түрүү-...нэр, машина бүтээлгын ...үүдэй, барилгын эмхи ...ануудай, эдээ хоолой ...ышленностийн предприя-...удай ажахын хүтэлбэри-...д ба парткомуудай сек-...ьнар, эрдэмэй, конст-...ска болон проектнэ эм-...ргааануудай эрдэмтэд бо-...эргэжэлтэд, КПСС-эй ЦК-...ба СССР-эй Министрнүү-...Советэй хөрөөсалгата хү-...эрилэгшэд байлсаа.

...СС-эй ЦК-гай Генераль-...секретарь, СССР-эй Вер-... Советэй Түрүүлэгшэ М. С. ...ачев зүблөөе нээбэ.

...СС-эй ЦК-гай Политбюро-...гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай ...тарь Е. К. Лигачев элид-...хэһэн байна.

...СС-эй ЦК-гай Политбю-... гэшүүндэ кандидат, ... Министрнүүдэй Со-...Түрүүлэгшэ А. В. Вла-... Киевскэ обко-... секретарь Г. И. Ревенко, Краснодарска хизаарай «Крымский» агрокомбинадай генеральна директор В. Ф. Крючков, партийн Витебскэ обкомой нэгэдэхи секретарь В. В. Григорьев, Киргизэй Компартийн ЦК-гай нэгэдэхи секретарь А. М. Масалиев, Москвагай Хамһабаринн биотехнологийн институдай ректор И. А. Рогов, КПСС-эй Горьковско обкомой нэгэдэхи секретарь Г. М. Ходырев, Украинын ССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ В. А. Масол, Бийскэ мяха-консервын комбинадай директор В. Е. Шестаков, Узбегэй ССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэн нэгэдэхи орлогшо И. Х. Джурабеков, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэн орлогшо Белоусов, СССР-эй үрда районнуудтахи барилгын министр А. Н. Щепетильников, Московско областийн Жуковска хилэсмэнэй комбинадай директор З. Д. Балакирева, Литвагай ССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ В. В. Сакалаускас, СССР-эй Минобщемашай «Энергомаш» гэһэн конструкторска бюрогой начальник ба ахамад конструктор В. П. Радовский, Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэн нэгэдэхи орлогшо, Грузиин ССР-эй Госагропромой түрүүлэгшэ Г. Д. Мгеладзе, пёртиин Астраханска обкомой нэгэдэхи секретарь И. Н. Дьяков, Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэн нэгэдэхи орлогшо, Казахай ССР-эй Госагропромой түрүүлэгшэ Э. Х. Гукасов, СССР-эй Минобщемашай «Южное» НПО-гой генеральна конструктор В. Ф. Уткин зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар үгэ хэлэбэ.

Түгэсхэлдэ М. С. Горбачев үгэ хэлэ.

Нухэд Л. Н. Зайков, Н. И. Рыжков, Ю. Д. Маслюков, Г. П. Разумовский, Ю. Ф. Соловьев, О. Д. Бакланов, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэн орлогшоно зүблөөнэй хүдэлмэридэ хабаадаһан байна.

(ТАСС).

СССР-эй Верховно Соведэй нэгэдэхи сесси

ЗҮБШЭН ХЭЛСЭЛГЭ ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

Июниин 30-да Москвада, СССР-эй Верховно Соведэй эседаниинуудай зал соо СССР-эй Верховно Соведэй Түрүүлэгшэ М. С. Горбачевой түрүүлэгшэ доро СССР-эй Верховно Соведэй нэгэдэхи сесси хүдэлмэриеэ үргэлжэлүүлээ.

Заседани дээрэ 438 арадай депутат байбэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшоо В. Х. Догужиевые томилхо дурадхал оруулагдана.

В. Х. Догужиева үгэ үгтэнэ. Мунөө дээрээ тодорхой программа тухай хэлэхэ аргагүйб гэжэ тэрэ хэлэбэ. Промышленна гэнэ усалнуудай, гол уһанай аюулай, гай тодорхой болоһон ушарта хүн зоной аюулгүй байдалые хангаха гурим байгуулха талаар хүдэлмэришэн дэлгэрэнгы программа шэнэ комисси бүридхэхэ болоио.

Асуудалнуудта харюусаха зуураа, Чернобылиин АЭС дээрэхи гэнэ усалай һүүлээр Гомельско областьдо тохёолдоһон ушар байдал тухай хэлэбэ. Чернобыльтой холбоотой асуудалнууд минии ойрын ажал ябуулгада гол асуудалнуудай нэгэниинь болохо гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Саашань гэнэ усалай талаар байдалые ба үзүүлэгдэһэн хохидолые хаража үзэхэ зуураа, нёдондо жэлдэ үйлэдбэри дээрэ гэмтэжэ, 14 мянган шахуу хүн һаһа барее. Жэл бүри орон дотор гэнэ усалда орожо, хордогдожо ба гэмтэжэ, 250—260 мянга тухайтай хүн һаһа барана. Горно промышленностьда 1 миллион тонно нүүрһэ олзоборилгодо США-гай хиһаа 7 дахин олон гэнэ усал болодог байна.

Дуугаа үгэжэ эхилбэ. СССР-эй Верховно Совет В. Х. Догужиевые СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшоор томилно.

СССР-эй правительствын бүридэмдэ орохо кандидадуудые зүбшэн хэлсэхэ гуримда багахан хубилалта оруулха асуудал баталхыень М. С. Горбачев депутадуудые гүйба. Ойрын үдэрнүүдтэ ушаскоорондын ябуулгын болохоёо байһантай — СССР-эй делегациин ябахаяа байһантай дашарамдуулан, эрхэ түлөөлэлгэнүүдтэй байхынь тула, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрээр Э. А. Шеварднадзиие баталхэ дурадхал оруулагдана.

Министерствын худэлмэри тухай богони шэнжэлэл хэхээр бэлэмбэ гэжэ **Э. А. Шеварднадзе** хэлэбэ. Тэзд депутадуудай зүбшөөгөө һаань, совет дипломатиин ажал ябуулга тухай үндэһэ баримтатай элидхэл СССР-эй Верховно Соведтэ ойрын сагта хэхэб гэжэ тэрэ хэлээ.

Депутадууд дуугаа үгэжэ үгэ хэлэгшын хоёрдохи дурадхалые батална.

СССР-эй Верховно Совет Э. А. Шеварднадзиие СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрээр нэгэн дуугаар батална.

Н. И. Рыжковой гүйлтаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хэрэгүүдые эрхилэгшын түшаалда М. С. Шкабарднягай кандидатурые хаража үзэхэ гэжэ дурадхагдана.

Депутадууд **Н. Н. Медведев, Д. Худоназаров, А. А. Денисов** болон бүсад асуудалнууд болон хүсэлэнгүүдтэйгээр депутадта хандаа.

Тэдэнэртэнь харюусаха зуураа, баталан абтаһан шиндхэбэринүүдэй дүүргэлтые хангаха гээшэ шухала зорилго болоно гэжэ **М. С. Шкабарднягай** онсолон заабаа. Үшөө В. И. Ленинэй байгуулһан, тиихэдэ В. А. Бонч-Бруевичтэ дөалгагдаһан энэ түшаалые зохихо хэмжээндэ хүргэхэ хэрэгтэй. Техническэ болон мэдээсэлэй шэнэ зүйлнүүдтэ, нэн түрүүч компьютернэ техникэдэ түшэглэн, хүтэлбэрийн мүнөөнэй хэмжээ хангаха, ажалаа эмхидхэхэ хүсэлтэй байһанаа кандидат элирхэйлээ. СССР-эй Верховно Соведые иимэрхүү хэрэгселнүүдээр хангаха зорилго абаһаар бэлэн шэнгээр һанагдаа ааб даа гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Энэ асуудалые шиндхэхэбди, һүүлдэнь бүсадшье олон һалбаринуудта, тэрэ тоодо удаадахи һунгуулиин кампаниде хэрэглэхын тула олоор бүтээхэбди гэжэ һананаб.

Хүтэлбэрние оньһожоруулха ба автомадаар хангаха талаар үнэхөөрөөшье гэзэгдэдэ орообди гэжэ **М. С. Горбачев** ажаглаба. Тиин гансашье энэ талаар бэшэ, мунөө дээрээ иимэ худэлмэриин хараануудые үгы.

Олонхиин дуугаар депутадууд М. С. Шкабардняе СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хэрэгүүдые эрхилэгшэн болгоо гэжэ СССР-эй Верховно Соведэй нэгэдэхи сесси худэлмэриеэ үргэлжэлүүлээ.

Заседани дээрэ 438 арадай депутат байбэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшоор В. М. Каменцевые томилхо тухай асуудал депутадуудай үзэмжэдэ табигдана.

В. М. Каменцева үгэ үгтэнэ. Правительствын гадаадын экономическа ажал ябуулга болон тэрэнние бэелүүлхэ талаар абтаһан хэмжэнүүд тухай хэлэхэдээ, дэлхэйн худалдаа наймаанай системдэ СССР-эй гадаадын худалдаа наймаанай эрьесэнь 4-һөө үлүүтэйшэг процент болоно гэжэ тэрэ һануулаа. Энэнь ороной эрилтэ хэрэглэмжэнүүд болон арга боломжонуудта огто тааранагүй.

Эд бараанай эрьесын байгууламжа нэгэ тала бариһан шэнжэтэй. Гадаадын оронуудта худалдадаг зүйлнүүдэй 60 процентнь түүхэй эд болон нефтиин продуктнууд, миил 40 процентнь бэлэн зүйлнүүд болодог гээшэ, һүүлэй үедэ тулишьн үнэ сэнгэй доошолоходо, ниитэ национальна олзодо гадаадын экономическа ажал ябуулгын удельнэ эзэнгүүр 11-һээ 8 процент хүрэтэр доошолоо юм.

Гадаадын экономическа ажал ябуулгада продукци үйлэдбэрилдэг предприятинуудые хаба-баадуулха гол зорилготойгоор эдэ бүхы шиндхэбэринүүд абтаа. Тиин мүнөөдэр эдэ бүхы предприятинуудта гадаадын оронуудтай наймаа хэхэ, гадаадын дэлгүүртэ гараха эрхэ олгогдонхой.

Хэн нэгэнтэй зүбшэн хэлсэнгүйгөөр, валюта гаргашалха гэжэ продукци үйлэдбэрилгэшэдтэ зүбшөөгдэнхэй. Тамуужанай дүримүүд, хилын саана мэргэжэлтэдые командировкодо эльгээхэ гурим нилээн бэлэн болоо, сэхэ холбоо бэелүүлхэ, хамтын предприятинуудые эмхидхэхэ талаар үндэһэ һүүри табиһан документнүүд баталагдан абтахай.

Гэбэшье энэ худэлмэри манай һанаанда үшөөл хүрэнэгүй гэжэ кандидат үгэ үгэлжэлүүлнэ. Валютын талаар ороной байдал хүшэр хүндэ. Гадаадын оронуудта эд бараа худалдажа олоһон мунгэнһөө үри шэримнай хоёр дахин ехэ. Тиин гадаадаһаа абтаһан урьһаламжын мүнөөөр лэ эд бараа худалдажа абанабди.

Гадаадын экономическа холбоо барисаанай талаар реформо бэелүүлхэ, ороной социально-экономическа хүргэлтэдэ тэрэнэй үүргые дээшэлүүлхэ гээшэ гадаадын экономическа комиссиин зорилго болоно гэжэ В. М. Каменцев тоолоно.

Национальна валютын бусажа орохо гурим байгуулха хараа замуud тухай хэлэхэдээ, энэ талаар экономическа эрхэ нүхэсэлнүүд орон доторхи эд бараанай, мунгэнэй ба бусад хүргэнги дэлгүүрнүүдтэй, финансын ба мунгэ урьһаламжын гуримые тогтонижоруулгатай холбоотой юм гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ. Хэрбээ иимэ нүхэсэлнүүдэй үгы һаа, түлбэриин тэнсүүри эбдэгдэжэ, мунгэнэй үнэ сэн буураха, үри шэри ехэ боложо болохо гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Мүнөө дээрээ орон доторнай иимэ эрьесын үндэһэ һүүри табигдаагүй.

Совет түхэригэй зарим тэдэ бусажа ородог гурим шата шатаар байгуулха гээшэ бодото зорилго мүн. Ороной финансын байдалые һайжаруулжа, түхэригые эд бараагаар хангажа, оптово худалдаа наймаа бүлюу хүргөөжэ, үнэ сэнгүүдэй байгууламжын реформо бэелүүлжэ, энэнние туйлажа болохо. Ерээд онуудай хоёрдохи хахадта иимэ эрхэ нүхэсэлнүүд байгуулагдаха аргатай.

Гадаадын оронуудһаа худалдажа абтаһан 4,6 миллиард түхэригэй хэрэгсэл түхеэрэлгэнүүдэй тогтоогдоогүй байһаниинь асуудалнуудые табиһан депутадуудай болон үгэ хэлэгшын һанаае ехээр зобооно. Гарантийна болзоройнь дүүрэнэн 800 миллионһоо дээшэ түхэригэй хэрэгсэлнүүд бии. Мүнөө дээрээ эзэмэтэй хүнүүдтэ имаггал захиргаанай хэмжээнүүд хэрэглэгдэнэ, харин экономическа эрхэ нүхэсэлнүүдые хэрэглэхээр болоо гэжэ үгэ хэлэгшэ тоолобо.

Советскэ Союзда бусад оронуud 87,5 миллиард түхэриг үритэй юм гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдээсэбэ. Тэрэ тоодо 21 миллиардһаа дээшэ түхэригынь валютаар һэлгэгдэхэ.

Депутадуудай табиһан бусадшье асуудалнуудта, тобшолон хэлэбэл, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын түшаалда дурадхагдаһан кандидадай урда тээхи худэлмэридэ хабаатай асуудалнуудта үгэ хэлэгшэ хэрюусаба.

Удаань В. М. Каменцевай кандидатурые зүбшэн хэлсэжэ эхилээ.

Бусаахын аргагүй национальна баялигуудые худалдаг тушга һанаагаа ехээр зобожо байһанга депутат **В. А. Губарев** элирхэйлээ. 125 миллион тонно нефть худалданабди гэжэ тэрэ хэлэбэ. Бидэ бүрүүнай оронуудые газтай болгообди, харин өөһэдөө орон дотороо энэ худэлмэри ехэ удаанаар ябуулнабди. Һайн шанартай модо ашаһан составууд хэрюн гүрэнүүдтэ эльгээгдэнэ. Харин өөһэдөө муу материалаар барилга хэнэбди. 450 мянган тонно загаһа бусад оронуудта худалдадаг аад, өөһэдөө минтай загаһанһаа ондоо юушье хараанагүйбди.

Гадаадаһаа худалдажа абтадаг эд бараанай байгууламжые арад зоной аша туһада хубилгаха хэрэгтэй гэжэ үгэ хэлэгшэ тоолоно. Манда эмүүд дутаалдана. Тезд өөһэдөө мунөө дээрээ тэдэнние хэхэ аргагүй хадаа, гадаадын оронуудһаа худалдажа абаха зэргэтэйбди.

Бүтэмжэтэй һайн программа дурадхаашье һаань, В. М. Каменцевай кандидатурые буруушаажа дуугаа үгэхэб гэжэ депутат мэдүүлээ. «Гүрэнэй энэ ажал ябуулагшые бэшэ, харин гадаадаһаа эд бараа худалдажа абаха ба гадаадын оронуудта худалдаха талаар политикые буруушаажа дуугаа үгэхэбэ», — гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Оромнай хүшэр хүндэ байдалда оронхой, хүнүүд маанадта ехээр найдана. Мунөө дээрээ бидэ тэдэнниень хариулнагүйбди гэжэ депутат **Г. И. Фильшин** тэмдэглэбэ. Эрид шууд хубилалтануудта хүргэхөөр манай худэлмэри эмхидхэгдэнэ гэжэ хэлэжэ баһал болохогүй. Ерээдүйн правительствын гэшүүдые зүбшэн хэлсэхын тула шухала зорилго нүхэсэлнүүдэй үгы байһаниинь халагламоар, үгэ хэлэгшын һанамжын ёһоор, кандидатурануудые зүбшэн хэлсэхэдээ, тэдэнэй түгэс мэргэжэл шадабарние, худэлмэриинь амжалтануудые, хэрэг ябуулгануудайнь дэлгэрэнгы программые хараада абаха шухала.

Хилын саанаһаа 500 миллион түхэригэй эмүүдые зарлаһайгаар худалдажа абаха тухай асуудал табиһан депутат **Ю. С. Цаво** үгтэнэн харюу һанаандамни хүреөгүй гэжэ хэлэбэ. В. М. Каменцевай кандидатурын түлөө дуугаа үгэхэб гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. Юундэб гэбэл, тэрэ эдүүрые хамгаалгын эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые мэдэдэг байна. Тушаалда зуурушалагша энэ талаар зарлаһан хэмжээнүүдые абажа, арадай эдүүр энхые хамгаалха комитедэй табиһан асуудал хойшлуулагдашгүй шиндхэгдэхэ эрэгтэй гэжэ тэрэ тоолоно.

Гадаадын экономическа ажал ябуулга тухай хэлэхэдээ, тэрэнние манай бүхы экономикоһоо яажашье һалгаажа болохогүй гэжэ депутат **В. И. Огаров** тэмдэглэбэ. Тезд энэ талаар дутуу дунданууд олон. Гэхэтэй хамта В. М. Каменцев болон тэрэнэй хүтэлбэрилдэг комисси хоёрһоо үлүүтэй жэл соо гадаадын экономическа ажал ябуулгын гурим байгуулжа шадаа. Тэрэнние хүргөөхэ арга олгохо олон документнүүд баталагдан абтанхай. Түүхэй эд худалдалгые болоулха арга олгохо программа зохёогдонхой. Комисси ажал ябуулгадаа энэ программые тодорхойгоор бэелүүлхэ эрэгтэй гэжэ депутат хэлэбэ.

Гадаадын худалдаа наймаанда худэлхэ кадрнуудые бэлдэхэ, тобшолон хэлэбэл, хилын саана стажировкодо кадрнуудые эльгээхэ асуудалда депутат **В. В. Севтковский** анхаралаа хандуулаа. Менеджернүүдые, бусад мэргэжэлтэдые бэлдэхэ, һуралсалай эмхи зургаануудые хүргөөхэ хэрэгтэй гэжэ тэрэ урялаа.

Экономикын, экологиин, гадаадын худалдаа наймаанай харилсаануудай асуудалнууд дээрэ депутат **В. М. Десятов** тогтобо. Алас-Дурна хизаарта ой модонойнь нөөсэнүүд хюдагдана, юуб гэбэл, ехэ модон отолгодожо, хилын саана ябуулагдана. Энэнь нютагай экологическа тэнсүүриие эбдэнэ гэжэ тэрэ хэлэбэ. Уһанай нөөсэнүүд бага болоно, үнэтэй сэнтэй загаһа олзоборилго эрид бага болоо. Саашанхи худэлмэридее энэ шүүмжэлэлые хараада абахыень В. М. Каменцевые тэрэ урялаа.

Нефтиин зүйлнүүдые гадаадада худалдалгатай холбоотой шанга асуудал тухай депутат **Л. И. Сухов** хэлэбэ. Бидэ ехэ хэмжээнэй нефть харин оронуудта эльгээнэбди. Гэхэ зуура орон соомнай нефть дуталдадаг. Би жолоошоноор худэлдэг дээрэһээ энэнние худэлмэри дээрээ мэдэрдэгби гэжэ үгэ хэлэгшэ үргэлжэлүүлээ. Харин энэмнай арадай хэрэглэмжын эд бараа зөөлгые һаатуулна, ажалай журамда муугаар нүлөөлнэ бшуу.

Нүхэр Каменцевай кандидатурые зүбшэн хэлсэлгэ юундэ нимэ ехэ һонирхол үүсхээб, шанга шүүмжэлэл хэлэгдээб гэжэ ойлгоноб гээд **Н. И. Рыжков** хэлэбэ. Олохон асуудалнуудаар хүнүүд һанаагаа дүүрэнэгүй. Би энэ асуудалые ойлгодогби. Хэрбээ сэхыень хэлэхэ болоо һаа, ороной гадаадын экономическа ажал ябуулгада тохёолдоһон байдал тушаа депутадуудһаа бага бэшээр һанаагаа зободогби. Үшөө хэдэн һара худэлөөд, манай гүрэнэй гадаадын экономическа холбоо барисаанда тохёолдоһон ушар байдалые бүри гүнэзгыгөөр мэдэжэ абаха аргатай болохот гэжэ һананаб. Тэрэ даншье бэлэн бэшэ.

Бүхы комплекснуудтай худэлхэ эрэгтэй болодогби. Тезд манай гүрэнэй гадаадын экономическа байдал минии һанаае эгээл ехээр зобоодог гэжэ хэлэхэ эрэгтэйб. Мунөөдэр порошок, мылэ үгы, энэнь муу. Тезд 1—2 һара хайшаншье гэжэ байжа болохо. Харин хэрбээ гадаадын экономическа хараа шугамай талаар эндүүрээ һаа, гансашье өөһэдыгөө үхибүүдые, ашанар гушанарые хэнээхэ болохобди. Тиимэнээ би энэ хэрэгтэ хэзээдэшье ехэ һэримжэтэйгээр хандадаг байнаб.

Энэ асуудал нимэ хоёр зуриллдеетэй юм. Энэ юуб гэбэл, ерээдүйн экономическа хараа шугам болоно. Модо, нефть, газ юундэ худалданабибди гэжэ нүхэд тон зүбөөр хэлээ. Бишье тиигэжэ һанадагби. Өөрыгөө, манай үхибүүдые, аша гушанарые тоиожо болохогүй. Гэхэ зуура, мунөөдэр хайшан гээдажабайхабибди гэнэн ондоо асуудал табигдана. Нимэ хоёр зуриллдөөн ходо байдаг гээшэ.

Манай ороной зд бараанай эрьесые бага болгожо, түүхэй эдүүдые худалдалгые хорообол, зүб байха байгаа гү? Тезд мунөөдэрэй асуудалнуудые хайшан гэжэ шиидхэхэ болоноби бди? Арад зоной тэжээхэн тула 50 миллион тонно ороһон хэрэгтэй. Тэрэнние худалдажа абалгаһаа арсажа шадаха гүбди? Би энэн түрүүшээр дуратайгаар арсаха һэм. Тезд орон дотороо юу хэхэ болохобди? Мяхан, тоһон байхагүй. Нимэ зүйлнүүдые худалдажа абаагүй һаа, эдээ хоолой олохон зүйлнүүдээр кар-точна гурим хэрэглэхэ эрэгтэй болохо бшуубди.

Урьһаламжануud тухай. Зүүн болон баруун тээһээмнайшье шүүмжэлэл хэгдэнэ. Зариман гадаадымнай үри шэри юундэ урганаб гэнэ. Юундэ урганаб гэхэдэ, арга боломжоһоо үлүүгээр ажаһуунабди. Үридэ орожо байгаад ажаһуунабди. Энэ нэгэ хажуунь. Харин нугее зариманиинь юундэ хэнүүд урьһаламжануудые абанагүйбта гээд хэлэнэ. Мунөө манай орон соо һайн һайхан социальна оршон байдал байгуулгада болон бүсад юумэндэ хэрэгтэй бүхы юумэ энэ урьһаламжынгаа мүнгөөр худалдажа абахаяа ямарта гэнэ. Мунөөдэр ехэ онсо байдал тогтонхой. Юуб гэрдэ, хэншье урьһаар үгэнэгүй ха юм. Урьһаар абаад, үгэнгүй байжа шадахагүйбди. Бидэнэр — агууехэ орон болонобди. Бидэнэр агуу-ехэ гүрэн түрэ болонобди. Тиимэнээ мүнгэ абаа хадаа тэрэнээ үгэхэ ёһотойбди. Энэ гүрэнэй нэрэ хундын хэрэг ха юм.

Нэн түрүүн бидэнэр байгуулажа бии болгохо ёһотойбди гэжэ **Н. И. Рыжков** тэмдэглэбэ. Үндэрһэн хоёр хахад жэлэй турша соо гадаадын-экономическа холбоонуудай, гадаадын худалдаа наймаанай монополизмые гол түлэб һалгаажа эхилһэмнай нүхэр Каменцевай толгойлжо байһан гадаадын-экономическа комплексын туйлалта бэшэ болоно гээшэ гү? Энэ хугасаа соо бидэнэр байгууламжа бии болгообди. Тиигэжэ бултанда худалдаа наймаа хэхэ арга боломжо бии болгообди. Энэ хараа бодолой бэелхын тулада нүхэр Каменцев ехэ эдэбхитэйгээр худэлһэн байха юм. Гадаадын-экономическа харилсаануудые демократизациилхын тулее тэмсэжэ байдаг зоной нэгэниинь нүхэр Каменцев болоно.

Харин стратеги тухай хэлэхэ болоо һаа, тэрэ бии юм. Тэрэ баталагдан абтанхай.

М. С. Горбачев: Минии һанахада, ехэ туһатай, удха тугэлдэр болон айхабтар шухала үгэ буляалдаан боложо байна. Углуунуудые түхэрэлжэ, сэхэлдюулжэ болохогүй. Энэ политикымнай шэглэлнүүдые, үнэхөөрөөшье, тон һайнаар шэнжэлхэ болон тон һайнаар шэнэдхэхэ хэрэгтэй. Тиимэнээ бүхы ажаглалтануud, зарим ушарта эмоциональнаар хэлэгдээшье һаа, зүб гэжэ һананаб.

Гансал правительствоя бурилдүүлхэ талаар манай хэжэ байһан бүхы худэлмэрние буруушаан һэжэглэнэн зарим нүхэдэй һанамжануудтай эбсэхэгүй байнаб. Бидэнэр бултадаа нэгэ тэргэдэ хүллэгдэнэхэйбди. Гэбэшье нүхэр Каменцевай кандидатурые зүбшэн хэлсэгын үедэ болоһон үгэ буляалдаанай удха түгэлдэр болон ехэ удха шанартай байһаниинь бага болгоногүйбди.

Тус заседани дээрэ ондоо хэрэгээр һамаарһан олон депутадуудай үгы байһан хадань В. М. Каменцевые баталха тухай асуудалаар эсэсэй, шиидхэбэри нэгэ бага һүүлдэ абаа һаа болохо байна гэжэ мэдэрэгдэбэ.

Забһарлалгын һүүлдэ СССР-эй Верховно Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо **А. И. Лукьянов** заседаниие хүтэлбэрилэн ябуулба.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшоор, Эрдэм болон техникын талаар СССР-эй Үрэнэй комитедэй түрүүлэгшээр **Н. П. Лаверовые** томилхо дурадхал оруулагдаба.

Н. П. Лаверов асуудалнуудта харюусахадаа. Эхэ ороной-гоо эрдэмые саашадань хүргөөлгын замуud тухай һанамжаяа, орон соомнай эрдэм-техникын дэбжэлтые хурдадхалгын замуud тухай бодомжонуудаа сугларагшадта хэлэбэ. Тиигээд хэрбээ тэрэнние томилоод байгаа һаань, бүри дүүрэн, үргэн программаяа депутадуудай анхаралда дурадхахаар бэлэн байһан тухайгаа мэдүүлбэ.

Тэрэнэй һанамжаар тон гол юумэн юун болоноб гэхэдэ, нэн түрүүн тон шухала хэрэгтэй шэглэлнүүдые зүбөөр шэлэхэ, хари үрэнүүдэй түйлалтануудые юрэл дабтангуй, харин залан сэхэ шэнжэлэлгэнүүдые болон ухаалан зохёолгые хэрэглэн, олон һалбаринуудаар эдэбхитэйгээр урагшаа дабшаха арга боломж

ҮЗЭЛ СҮРТАЛАЙ ХҮДЭЛМЭРИ

ЮУН ХУБИЛЬАН БОЛОНОБ?

Демократиин болон болоҗо байһан юумэн тухай нюунгүйгөөр олондо мэдэсэлгын улам үргэдэхэ, манай обществын ажабайдалда бүри гүнзэгыгөөр нэбтэрэн орохо бүринь, аман үгын агитациин үүргэ онсо удха шанартай болоҗо, нүлөөниинь ургаха хараатай байна гээд һанаахаар.

— «Мүнөө дэлхэй дээрэ болоҗо байһан бүхы юумээр зон өхөөр һонирходог болонхой. Тиимэһээ дуулаһан, хараһанга ойлгоходонь туһалха баатай болонобди. Асуудалнуудтань зүб харюу олохо баатай байһамнай эли ааб даа. Жэшээлхэдэ, Гдлян болон Ивановой толгойлһон СССР-эй Прокуратурын бүлэгэй ажал ябуулгатай холбоотой хэрэгээр һүүлэй үедэ олон асуудалнууд гарана. Гадна СССР-эй Арадай депутадуудай съезд дээрэ болоҗо байһан бүхы юумэн онсо һонирхол татаа, асуудалнууд угаа олон байгаа. Тиимэһээ агитаторнуудай, лекторнуудай эдэбхитэйгээр туһалаагүй һаань, зоной дундa тараан дэлгэрүүлгын, ойлгууламжын, идхалгын аша үрэ өхөтэй хүдэлмэри ябуулха гээшэ хүшэр байха юм аабза. Аман үгын агитациин удха шанар ургаа гэжэ һанагшаб,— гээд бидэнэртэй уулзахадаа, «Электромашина» заводой парткомой секретарь В. С. Гущин онсолон тэмдэглэгээ һэн.**

Зүгөөр аман үгын агитациин ажал ябуулга эмхидхэлгэтэй, бэелүүлэгдэһэн хэмжээ ябуулганнуудыень бүридхэлгээ абалгатай танилсаад байхадаа, нимэ онсо удха шанартай үйлэ хэрэгтэ хангалтагүйгөөр хандадаг байна гээд һанагдаа бэлэй. Хайша хэрэгээр хандалгаһаа, ёһын тэдыгэ үнгэргэлгэнөө арсанабди, албан хойрог ябадал гаргаха ёһогүйбди гэжэ шууялдаад, олон тоото саарһа бэшэхээ, тоосоонуудые барихаяа болиё гэлдэзд, бэе бэеэ уряалаад, хуушан онол аргануудһаа, ёһо заншалнуудһаа дан бэлээр арсана бэшэ аа гүбди гээд һанахаар һэн.

Хараад үзэе. Урдань томо партийна организаци бүхэнэз агитколлектив, политинформаторнуудай болон лекторнуудэй бүлэгүүд бии байдаг һааб даа. Агитаторнууд зоной ажалладаг болоод ажаһуудаг газарта хоёр хүби болоҗо хубаараад, ажал ябуулгаяа эрхилдэг байһан юм. Харин политинформаторнууд арбаад шэглэлээр хубаагдаһан асуудалнуудай ямар нэгыень шэлэжэ абаад, тэрээгээрээ бэлэдхэлээ ходо һайжаруулжа, зоной һонирхол татажа, мэдэсэдэнь нэмэри боломо хөөрөөнүүдые эмхидхэхэ ёһотой һэн. Тиихэдээ түсхай түсэбүүдэй ёһоор хүдэлмэриеэ эрхилдэг, агитколлективэй болон политинформаторнуудай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэд түсэбэй дүүргэлтые хинан шалгадаг байгаа.

Харин «Электромашина» заводто агитаторнууд, агитколлектив бии хэбэртэй аад, политинформаторнуудай бүлэг үгы янзатай байба. Бүхы цехүүдэй тоогоор 10 агитколлектив бии гээд тодоруулагдаба. Эдэнэрэй бүридэлдэ 61 хүн ороно. Тэдэнэрэй 29-ниинь партиин, 5-ниинь ВЛКСМ-эй гэшүүд, 10-ниинь дээдэ, 16-ниинь түсхай дунда, 18-ниинь юрэнхы дунда, 17-ниинь дүүргэдээгүй дунда эрдэмтэй байха юм.

Хараха янзада шанарайнгаа талаар түс агитколлективүүд соо, цехүүдэй зиндаагаар абахада, бии байгаа партиин гэшүүд, һүргуули һудартай зониинь суглуулагдаа хаш. Зүгөөр дунда болон дүүргэгдээгүй дунда һүргуулитай зоной олон байһаниинь голхорол түрүүлнэ. Социалис мүрысөөнэй дүнгүүд, коллектив соохи байдал тухайгаа суггаа хүдэлдэг нүхэдтэеэ хөөрэлдөө үнгэргэжэ шадаха юм аабза. Тезд ондоо орёо асуудалнуудаар бүхы өхэ эрилтэнүүдтэ харюусамаар үгэ хэлэжэ шадаха гү? Тиигээдшье хаана, ямар агитаторай, ямар темээр хөөрэлдөө хэһэниинь тодоруулхын аргагүй байба.

Лекторнууд тухай хэлэхэ болоо һаа, эндэ эмхи гурим яһала бии. Мүнгэнтэй холбоотой хадань тиимэ хаш гээд һанахаар һэн. Цех бүхэндэ жэл соо уншагдаха лекциннүүдэй тодорхой түсэб табигданхай байгаа һэн. Тиихэдээ мүнөө сагта илангаяа хурсадаһан, олоной анхарал татаһан асуудалнууд түс түсэбүүд соо яһалал өөрынгөө һуури олоһон байба. Зүгөөр хуули ёһондо хабаатай оюун сэдьхэлэй, үзэл сурталай асуудалнуудаар лекциннүүд үсөөнөөр уншагдана гээд эдэ түсэбүүдые шэнжэлээд байхада тодорно. Гадна ооһэдынь лекторнүүд үсөөн байна. Гол түлэб хажуу тээнэз уригдаһан зон лекциннүүдые уншана ха юм.

Гадна заводой хүтэлбэрилэгшэдэй ажалша коллективүүдэй урда үгэ хэлэхэ, зоноор уулзаха график-түсэб табигданхай байгаа һэн. Тэдэнэр жэл соо хоёр дахин бүхы коллективүүдтэй уулзаха ёһотой юм ха. Тэрэл зуура эдэнэр юун тухай зоноор хөөрэлдэдэг юм гээд ойлгохын . аргагүй байба. Магад эдэ хүтэлбэрилэгшэд бүхэн ямар нэгэ тон шухала, зониие илангаяа һонирхуулһан асуудал шэлэжэ абаад, һайнаар бэлдээд, уулзэлга эмхидхэдэг һаань, аша үрэ өхэтэй байха һэн гү? Энэмэ тухай бодожо үзэхөөр ха. Заводой директор, парткомой секретарь, ахамад мэргэжэлтэд, элдэб албангуудай бүсад хүтэлбэрилэгшэд энэ талаар өхэ арга боломжонуудтай гээд хэлэбэлнай һэжэг түрэхэгүй байха.

Ямар тобшолол хэлтэй гээшэб? Хэрбээ лекторнуудэй, элидхэлшэдэй ажал ябуулгада эмхи гуримай яһала бии байгаа һаань, агитаторнуудай, политинформаторнуудай ажалда иимэ юумэн ахир байба. Партиин Советскэ райкомдо болоһон семинар-һуралсалай үедэ агитатор хуушан сагай үлэгдэл гээд хэлэнэ гэжэ дуулаа һэм. Тиимэһээ аман үгын агитацида тогтоһон «Электромашина» заводтохи эмхи гуримгүй байдал энээнһээ эхитэй бэшэ юм аабза гэһэн асуудал эжэлүүдгүй гараа бэлэй.

Хуушарба, зогсолтын үе сагай үлэгдэл гээд ямар нэгэ онол аргаһаа арсахаяа бү яраял гэжэ эндэ хэлэхэ дуран хүрэнэ. Ороондонь ямар онол арга хэрэглэхэ байһанаа тодоруулаагүй аад, юундэ, гансата арсадаг гээшэбибди? Тиигээдшье эмхи гуримшье «Электромашина» заводой байдал абаад харахада һуларааа. Ажалаа хаяха, ямаршье шалтаганүүгөөр хожомдохо үшарнууд олон лэ байна ха юм. Заводой ажал ябуулгада хиидэ хаягдаһан минута бүхэнэй ямар үнэтэй, сэнтэй байһаниие агитаторнууд лэ нүхэдтөө ойлгуулха зэргэтэй байгаа.

Шэнэдэхэн хубилгалгын үе саг ерэнхэй, саг хубилаа гээд ходо хэлэдэг болонхойби. Зүгөөр манай ажал ябуулгада юун хубилаа гээшэб? «Электромашина» заводой аман үгын агитациин эдэбхитэдэй ажал ябуулгада юумэн балай хубилаагүй, харин урдань заншалта болоһон, сагай шалгалта гараһан онол аргануудаа мартажа байна ха юм.

Жэшээлхэдэ, агитаторнуудай һуралсал тухай асуудал хараад үзэе. Эндэ шэнэ юумэн байһал үгы. Үнөөхил парткомой политическэ гэгээрэлэй кабинет соо агитаторнуудта туһаламжа болгогдон, тусхай стенд бэлдэгдээд, ханада үлгөөтэй байна. Тезд эндэ байһан материалнууд, номууд хуушаранхай хэбэртэй. Энээнһээ гадна квартал соо нэгэ дахин агитаторнууд суглуулагдажа, семинар үнгэргэгдэнэ. Эндэшье шэнэ юумэн хомор. Шухала гээд тоолоһон, заводой ажабайдалда хабаатай асуудалнуудаар заводой хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн үгэ хэлэнэ, хажуу тээһээ уригдаһан лектор лекци уншана. Онсолходо, гурбадахи квартал урда үнгэргэгдэхэ семинар дээрэ багшанарай институтай доцент Д. Д. Очиров нацинуud хоорондын харилсаануud тухай лекци уншаха байна.

Аман үгын агитацида аалин намдуу, һанаагаа амарһан байдалай тогтоһониие юун гэршэлнэб гэхэдэ, һүүлэй хэдэн жэл соо тус заводой парткомой нэгэшье агитаторай гү, али лекторэй хүдэлмэриин түрүү дүй дүршэл согсолжо, олоной дунда тарааха талаар юушье хэзэгүй байха юм. Аман үгын агитациин эдэбхитэдэй дунда онсо һонирхолтойгоор хүдэлмэриеэ ябуулдаг, эдэбхитэй, шадабаритай зон үгы гээшэ гү?

Тиигээдшье агитаторнуудай коллективые хүтэлбэрилэгшэ Л. И. Бартанов, үзэл сурталай хүдэлмэриин талаар парткомой секретариин орлогшо Л. В. Соколова гэгшэдтэй уулзадаг һаа гээд өхэл һанаабди. Зүгөөр манай анхарал татаһан хүдэлмэриин түлөө сэхэ харюусалгатай зэд зон, мүн «Знаниеэ» булгэмэй заводой эхин эмхиин харюусалгата секретарь — бултадаа амаралтада гараһан, үбдэшэһэн байба. Тиимэһээ зарим документнууд манай гарта ороогүй үедэ парткомой секретарь хэлээ. Зүгөөр СССР-эй Арадай депутадуудай съездын үедэ, юрэ абахадашье, бултыень табиха гээшэ бүрүү. Гадна тэдэнэрые һэлгэхэ зон байдаггүй юм гээшэ гү?

Шэнэдэхэн хубилгалгын үе сагта бүхы юумые шэнээр харанабди, ондоо болгонобди. Зүгөөр эмхи гуримһаа, тодорхой шэглэлһээ арсаха гэһэн удхатай бэшэ һэн хойнонь партийна хүдэлмэриин тон шухала участогта — үзэл сурталай хүдэлмэридэ жэжэ божо юумэн огто үгы, бүхы юумэн шухала гээд батаар ойлгожо, ажал ябуулгаяа гуримшуулха шухала гэһэн гол тобшолол хэхэ ёһотойби. Тиимэһээ «Электромашина» заводой партийна организаци, тэрэнэй партком энэ талаар тодорхой хэмжээнүүдые абаха эзргэтэй.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ,
КПСС-эй Улаан-Удын горкомой гэшүүн.

Мүнөөдэр — Далайн, гол мүрэнэй

Флодой хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр

СЭНХИР ЗАМДА АЯТАЙ БАЙХЫНЬ ТУЛАДА

Ажахы эрхилэлгын шэнэ эрхэ байдалда хүдэлжэ эхилхэдэ, Улаан-Удын үйлэ эмай портын коллектив олзо оршо өхэзэр абахын тула хүн зониие зөөдэг онгосонууд соо компьютернэ, электронно наада, видеосалон, буфет эмхидхэхэ гэжэ шиидээ һэн. Тиин Улаан-Удэ шадаг Сэлэнгэ мүрэнөөр сэнгэлгын «Москва-67» түхэлэй онгосын экипаж эдэбхи үүсхэл гаргажа, нимэ түхөөрэлгэнүүдые абажа, салон соогоо эмхидхээ бэлэй. Энэ онгосо, «Буряадай АССР-эй 50 жэл» гэжэ теплоходто орходоо, олон зониие зөөдэг юм. Бүхыдөө 250 хүнэй һуурилтай. Гэбэшье амаралтын үдэрнүүдтэ 400 хүрэтэр хүниие зөөхэ арганай. Онгосын капитан Н. В. Корниенко, дублер-капитан Э. Г. Доржиев гэгшэдэй ороолдолгоор видеотехникэ хүдэлдэн абтаһан, эндэ тодхэгдоһон байна.

— Мүнөө эсэгэй үрэ дүнгүүдтээ дуулыдан, салин хүлһэеэ абадаг болоходоо, предприятидаа ашаг олзо өхэзэр оруулхын тула хүн зондо нэмэлтэ хангалга үргэнөөр үзүүлхэ болоноби. Сэлэнгэ мүрэнэй үйлэнай нюруугай доошолходо, ябаха аргагүй болообди. Тиигэбэшье видеосалон соогоо хүн зондо фильмүүдые харуулжа байнабди. Иигээд хотын причалда газар малтаһанай удаа город шадархи үзэсхэлэнтэ газарнуудаар хүн зониие зөөжэ эхилхэмнай. Удэртөө зургаан рейс хэжэ, мянга гаран хүн зониие зөөхэбди,— гэжэ капитан Н. В. Корниенко хөөрэнэ.

Хүн зоной һайнаар сэнгэхэ, амарха таатай зохид эрхэ байдал байгуулжа байһаниинь тон һайшаалтай. Энээгээр һаагаа амарангүй буфедһээ гедна баар түхеэрхэ зориллготой юм. Иимэ баар түхеэрхэ хэрэгсэлнүүдые захинхай. Арадай депутадуудай Улаан-Удын городской Советэй гүйсэдкомой соблой управленитэй хэлсээ бэтэлжа, видеофильмүүдые өбаха болоо.

— Манай теплоходой буфет эдэ хоолой зуйлнүүдээр элбэг бэшэ юм. Һэрюун унда, сок, морожено болон эдеэ хоолой бүсэд зуйлнүүдээр ОРС муугаар хангана. Арбаад хайрсаг һэрюун ундан бүхэли удэртөө хүрэнэгүй. Иимэ зуйлнүүдээр һайнаар хангажа байгаа һаань, хэн хэндэшье ашатай байха бэлэй. Нүгөөдэ онгосымнай буфет баһал иимэрхүү байдалтай,— гэжэ онгосын кассир-стюард Э. Т. Сафина хэлэв.

Үнэхөөрөө бидэнэрэй энээгүүр ябаһан удэр буфедтэ һэрюун ундан үгы байба. Тэрэ удэр асарагдаһан хэдэн хайрсаг һэрюун ундан дуулһашанхай байгаа. Видеофильм хаража байһан хүнүүд байд гээд лэ буфет ошожо, ундаяа харяхаяа һанана. Аршаан, сок, квас гэхэ мэтын зуйлнүүд хотын магазинуудта элбэг ха юм. ОРС-ын хүдэлмэрилэгшэдэй өхэшье оролдолго гаргангүй, энэ асуудалые түргэнөөр шиидхэжэ боломоро бэшэ аал? Гансашье эдеэ хоолой зуйлнүүдые бэшэ, мүн эд бараа худалдалга ОРС эмхидхэхэ шадалтай. Тезд эдэ арга боломжонууд хэрэглэгдэнэгүй бшуу.

А. ДАШИДОНДОКОВ,

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: моторист В. Шмитов, Г. Грехов; капитан Н. В. Корниенко, капитан-дублер Э. Г. Доржиев.

В. ГАРМАЕВАЙ фото.

Республикын үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые эрдэмтэйгээр хүгжөөхэ хараа тр

АРШААН БУЛАГУУДАА АЯТАЙГААР ХЭРЭГЛЭЭЛ!

Манай республикын газар дайдада элүүржүүлгын табан түб профсоюзуудай мэдэлдэ байдаг гээшэ. Эндэ дүн хамтадаа 2.058 оротой гэр байранууд бии юм.

Алас-Дурна зүгэй экономическа районой ба Забайкалиин үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые 2000 он болотор комплексноор хүгжөөхэ гэһэн гүрэгэй удаанай программын нэгэ бүлэгые манай республикын газар дайдын санаторин, курортнуудай талаар хүгжэлгэ бүридхүүлнэ. Тус программые абажа хэрабал, санатори, курсорт гэхэ мэтэ элүүржүүлгын ба амаралтын түбүүдтэ горитой хубилалтануud болохо ёһотой.

«Горячинск» курсортын гэр байранууdые, эмшэлэлгын түхеэрэлгэнүүдые һэльбэн шэнэлхэ, хүн зоной амарха оронуудай тоо 750 хүратэр олошэруулха гээд эндэ хараалагдана. «Байкальский бор» гэжэ санаториие 500 оротой болоторынь үргэдхэхэ, Байгал-Амарай түмэр зам дээрэхи Иркан гэжэ аршаан булагтай үзэсхэлэн гоё газарта элүүржүүлгын шэнэ комплекс бодхоохо гэхэ мэтэ зорилгонууд олон.

Байгал далайн эрьедэ аяншалгын байранууdые бодхоохо ба ажалшадай амаралтын, аяншалгын хаһые ашаг үрэтэйгөөр үнгэргэхэ талаар гол схемэ зохёогдожо, түсэбүүд табигдажа, 2000 он болотор профсоюзуудай эдэ түбүүдые хүгжөөхэ хэрэг баталагданхай.

Тус схемын ёһоор, Котокель гэжэ нуурай эрьедэ 350 оротой писнернүүдэй элүүржүүлгын лагерь, 300 оротой «Энхалук» гэжэ пансионат, Ильинка терской республикан гүүлгдаа. Хэрэглэ сэбэрлэдэг түхеэ бариха, үргэдхэхэ, хамгаалха талаар хэ абаха гээшэ мүн Арганамжын түбүү гическа паспортнуу бобди. Байгаали х дэлэмэри үшөөл ехэ

Курортнууд хүрэгэл) тухай» Хуули лай утаһануудые тинуудай ажал ябуул һэ галдан дулаасуу хан пеэшэнүүдые ууриие элирхэйлдэг да харша бэшэ, д түхеэрэлгээр хангаг нуудые заһабарилг гээд олон хүн тоо

Курортнуудай ажа байраар хангалга асуудалнуудай нэг байна. Курорт, с дые үргэдхэжэ, ш бүүдые байгуулаа шадта 17 мянган метрэй хэмжүүртэй хэрэгтэй болохо ю

КПСС-эй обком, кын Министрнүүдэй профсоюзуудай хэлсэжэ, профсою натори, курорт бар публикын эмхи зу предприятинуудые ха гэһэн шиидхэб һаань, саг дээрэ эгээл шухала шиид дэй нэгэн гэжэ тоо гээд һанагдана. рикануud, эмхи ажалшадайнгаа элү махабад тухайнь һ боо һаа, санатори хэрэгтэ хабаадахи ёһогүй.

Л. ДИ
Хорини
«Георгиевский»
ахамад м

Ажахы эрхилэлгын шэнэ онол арганууdые хэрэглэхын тула эрдэм мэдэсэеэ шэнэлхэ, үргэдхэхэ хэрэгтэй болоно. Хаана экономическа һуралсал һайнаар эмхидхэгдэнэб — тиндэ эсэсэйнь дүүгүүд урданайхиһаа дээгүүр байдаг гэжэ элирнэ. Жэшээлхэдэ, Эдэн вольфрам-молибденэй комбинадта дунда шатын хүтэлбэрилэгшэдэй мастернуудай һуралсал эмхидхэгдэ.

МЭРГЭЖЭЛЭЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛНЭ

Комбинадай хүтэлбэрилэгшэд, гол мэргэжэлтэд В. И. Полянский, Г. С. Яткаркина, П. А. Коцюба, Ю. Н. Михайлов, бусадшье үйлэдбэридэ мастерай үүргые үндэрөөр сэгнэдэг юм. Хэшээлнүүдтэ ябагшад рефераадуудые бэшээ. Жэшээлбэл, «Хирпинисын завод — арендэ подрядта» гэһэн темээр бэрилгын материалнуудай цехэй механик А. Г. Замбалаева, «Участогта салин хүлһэнэй фонд хубаарилха тухай» гэһэн темээр мастер А. И. Ламухин гэгшэд рефераадуудые бэлдэһэн байнэ.

Мастернуудай иимэ һуралсал комбинадта түрүүшынхээ үнгэргэгдөө. Энэмэй урда Свердловск хотын мэргэжэлтэдэй эрдэм мэдэсэ дээшэлүүлдэг Бүхсоюзнаа институт ошохо баатай болодог һэн. Мүнгэн өхэзэр гаргадаг байгаа. Мүнөө предприятиин дэргэдэхи һуралсалай-курсовой комбинадта иимэ курсануud эмхидхэгдэдэг болохонь. Гэнса мастернууд бэшэ, бусадшье мэргэжэлтэд хэшээлнүүдтэ ябаха юм.

Н. ШАГДУРОВА.

«Сагаан алтаяа» сэбэрээр абая

БЭЕЛҮҮЛХЭ АРГА БОЛОМЖОТОЙБДИ

(Телефоноор абтаба). Манай совхозой хонишод түхэреэн жэл соо удэрнөө удэртэ оролдожо, үбэлэй хуйтэндэшье зунай аяма халуундашье, хабар-намаграй хагсуу һалхиндашье һүрэгэйнгөө хойнонсо үргэнэ нойрсо мертан, харуулна гээшэ. Эдэ удэрнүүдтэ «сагаан алтаяа» суглуулжа эхилхэмнай. Байгша ондо ажахын 22 800 хонидой нооһон хайшалагдажа абтахаар хараалагдана. Энэмнай толгой бүриһөө дунда зэргээр 3,5 килограмм нооһон гэхэ гү, али сэбэр утаһаарнь тоолоходо 1,8 килограмм «сагаан алтаяа» хүрэгдажа абтаха ёһотой.

Энэ харюусалгатай хүдэлмэрээ ажалай арбан үдэрэй туршада һайн шанартайгаар үнгэргэхэ харгаа зорилготой хүдэлжэ ябанабди. Хонидойнгоо нооһые сэбэрээр, адаанүүгөөр хайшалха, нооһоной шанарыень зүбөөр тодорхойлхо, багсалха, саг соонь ашажа, Улаан-Удын нооһо угаалгын фабрикада эльгээхэ арга боломожо манда гүйсэд бии.

Совхоздо нооһо хайшалха гурбан пункт хүдэлгэгдэхэ юм. Тэдэнэймнай Ашангын, Георгиевкын пунктнууд бэлэн болгогдонхой. Амгалантын пункт дээрэ капитальна талаар заһабарилга хэгдэжэ, үглөө-мүнөө дүүргэгдэхээ байна. Пунктнуудые даагшанараар түс отделенинүүдые эрхилэгшэд томилогдонхой. Нооһо хайшалха хүнүүд мүн лэ олдонхой. Тэдэнэрэй хорин процентнь дүй дүршэлтэй хайшалагшад-механизаторнууд, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд, мэргэжэлтэд, студентнэр болоно. Энэ харюусалгатай хаһада түрүүшынгээ жэлдэ хүдэлхэ һүргуулиин һурагшадые олоор хараалнабди. Эдэ эзлүү хубүүд, басагадые мүнөөнөө энэ мэргэжэлдэ һургаха хэрэгтэй. Һүүлдэнь тэдэнэр дүй дүршэлтэй хайшалагшад болохо ха юм. Тошинлшодоор, хутаганнуудые хурсадхагшадаар, слесарь - заһабарилагшадаар, нооһо тюк болгон багсалагшадаар, совхозой механизатарнууд ажаллахаар томилогдобо.

Тэрээнһээ гадуур ямар отарын хонидой нооһые хэзээ хайшалхаб, тэдэнэр һүрэгөө пунктнуудта хэзээ туужа асаар ха ёһотойб гэжэ эртэнһээ тодорхойлогдоһон, энэ талаар энэ хэрэгтэ 7 миллион түхэриг дамжуулагдадаг һаа, мүнөө табан жэлэй туршада 25—30 миллион түхэриг үгтэхэ болоно) түхэриг һомолхо хэрэгтэй гэжэ мэдэрэгдээ.

Аршаан булагуудтай газарнууд манай республикын дэбисхэр дээрэ угаа олон. Ондоошье республика, хизаарнуудай хүн зониие арганамжажа үряа һаа, бултанда хүрэхөөр. Гансал курортнуудые олоор бариха хэрэгтэй.

2000 он болотор мянган оротой гэр байра капитальнаар заһабарилгаа, хүн зоной ашаглалгада тааруу зохид болгохо шухала.

Энэ түйлай ехэ зорилгые хараадаа өгөн, профсоюзуудай курортнуудые хүтэлбэрилдэг совет Буряадай курортнуудай советэй дэргэдэ барилга-заһабарилгын управленн байгуулгые шухала дээрэ тоологдоно. Мүнөө дээрээ тус управленн байгуулагдаад, «хүл дээрээ гаража» ядажа байна. Хирпинисэ, цемент, түмэр, шагаан гэхэ мэтэ материалнуудаар хангалга, бодото туһаламжа энэ шэнэ эмхидэ ехэ хэрэгтэй. Энээнние республикын Гурэнэй материально-техническэ хангалгын эрхи зургаан анхарха бээ гэжэ найдагдана.

Энэл зорилготойгоор «Сибкурортпроект» гэжэ институдай архитектурно-түсэблэлгын мастерской республикан гүүлгдаа. Хэрэглэ сэбэрлэдэг түхеэ бариха, үргэдхэхэ, хамгаалха талаар хэ абаха гээшэ мүн Арганамжын түбүү гическа паспортнуу бобди. Байгаали х дэлэмэри үшөөл ехэ

Курортнууд хүрэгэл) тухай» Хуули лай утаһануудые тинуудай ажал ябуул һэ галдан дулаасуу хан пеэшэнүүдые ууриие элирхэйлдэг да харша бэшэ, д түхеэрэлгээр хангаг нуудые заһабарилг гээд олон хүн тоо

Курортнуудай ажа байраар хангалга асуудалнуудай нэг байна. Курорт, с дые үргэдхэжэ, ш бүүдые байгуулаа шадта 17 мянган метрэй хэмжүүртэ хэрэгтэй болохо ю

КПСС-эй обком, кын Министрнүүдэй профсоюзуудай хэлсэжэ, профсою натори, курорт бар публикын эмхи зу предприятинуудые ха гэһэн шиидхэб һаань, саг дээрэ эгээл шухала шиид дэй нэгэн гэжэ тоо гээд һанагдана. рикануud, эмхи ажалшадайнгаа элү махабад тухайнь һ боо һаа, санатори хэрэгтэ хабаадахи ёһогүй.

Л. ДИ
Хорини
«Георгиевский»
ахамад м

АРБАН ҮДЭРЭЙ ТУРШАДА

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо хонидой нооһо хайшалалга эхилбэ. Хонидой нооһо хайшалалгын томодхогдомол пунктда бүхыдөө 60 машинка тодхогдонхой. Эндэ колхозой дүй дүршэлтэй ажалшад, Буряадай гүрэнэй багшанарай институдай бүлэг студентнэр болон нютагай дунда һургуулиин һурагшад түрүүшын үдэрнөө бүтээсэгэйгээр ажаллажа захалба. Колхозой түрүүлэгшын мал ажалай талаар орлогшо Сергей Константинович Степановай хэлһэнэй ёһоор, хониной нооһо хайшалха хүдэлмэридэ гол түлэб дүршэлтэй хүнүүд элсүүлэгдэдэ. Жэшээлхэдэ, Вячеслав Доржиев, Батор Бадмацыреновт, Цырен Балданов болон бусад.

Ажахын «зөөлэн алта» хуряаха хаһада гол анхарал шанарта хандуулагдана. Хониной нооһо хайшалалгын, илгалгын, багсалаагын хүдэлмэриин эсэсэй үрэ дүн гол түлэб шанарһаа дулдыдахв болоихой. Тиимэнээ нооһо илгашадаар мүн лэ дүй дүршэлтэй хүнүүд — Зинаида Нимбуевна Цындуева, Сэсэгма Жаргаловна Жапова томилогдоһой.

Хайшалагдаһан нооһо нягтаруулан багсалха хүдэлмэридэ ажаэын арадай хиналтын бүлэгэй түрүүлэгшэ Петр Мартович Малановай, хүдэлмэришэн Максим Дагбаевич Данзановай, хүтэлбэри доро мүн лэ һурагшад хүдэлнэ. Бүхыдөө тус пунктын хамһабаринн хүдэлмэрэй 50 гаран һурагшад элсүүлэгдэнэ.

Байгша ондо Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо бүхыдөө 14 мянган хониноо «зөөлэн алтаяа» абтаха ёһотой. Үдэрэй туршада 1400 хониной нооһо хиргаха гэхэ гү, али хайшалалгын хаһа гурбан үдэрэй туршада дүүргэгдэхэзэр хараалагдана.

Үшөө тиихэдэ хонин бүхэнһөө дунда эзргээр 3200 грамм нооһо абаха түсэб табигданхай. Ажахын мэргэжэлтэдэй хэлһэнэй ёһоор энэ талаар түсэб дүүргэгдэхээр багсаамжалагдана. Тус пунктда хайшалагдаһан нооһоной шанар тодоруулха лаборатори хүдэлнэ.

Хайшалалгын пункт соо социалис мүрысөөнэй дүрим, хониной нооһо хиргашадай, нооһо зөөгшэдэй болон бусад хүдэлмэридэ хабаадагшадай салин хүлһэ тодоруулха үнэ сэнгүүдэй таблицануud бии байна. Эндэнээ ябахынгаа урда тээ Буряадай багшанарай институдай студент Бадма Мижитовтэй уулзахадамни, тэрэ иигэжэ хөөрэбэ:

— Институдаймнай физическэ хүмүүжүүлгын факультедһээ арбан хоёр студент эндэ ерээ. Би иишэ хоёрдохиёо ерэбэб. Нёдондо үдэрэй жаргаран хони хиргагша һэм. Энэ жэлдэ тэрэннээ доошо бэшээр хүдэлхэ һанаатайб. Тиихэ арга бии гэжэ һананаб. Юуб гэхэдэ, манда бултандамнай шэнэ машинканууdые үгөө ха юм.

Энэ шухала хүдэлмэри бүтээсэтэйгээр үнгэргэжэ байһан хүнүүдтэй уулзахадаа, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид болзор соогоо «зөөлэн алтаяа» абахань ха гэжэ этигэмээр байгаа бэлэй.

С. АЮШЕЕВ.

Сэлэнгын район.

ҮДЭР БҮ ОТАР

Эгээл богони бо гэрдэг шухала ка нэгэниинь гэхэдэ, хо ho хайшалалга бо хэрэгые анхаралд Хөлгын совхозойн рюусалгатай худэл нөө эршэмтэйгээр байнхай. Эндэхи п шалагшад үдэр бү отарын хонидой ньаагаа зобоно. Үр лыень» абажа ур гэхэдэ, тус ажахы шухала кампаниин дүршэлтэй механи нооһо хайшалагша даг заншалтай бо

Байгша ондо хө гаан алта» суглуу июниин 21-дэ эхилэ Пальшинай даадаг нид түрүүлэн хайш рапан байна. Но лалга дээрэ Алекс валов үндэр дүн садай дунда шал үдэр бүхэндэ шал эргээр 75 хониной гажа абана. Михаилов, Юрий Черн табяад-жараад хони хайшалдаг дүй дүр нүүд юм. Һүргуули шадай дундаһаа юн сай һурагшад Але ров, Женя Федото сад халаанайнгаа центнер нооһо хай шадаг байна.

Эндэ бүхыдөө 7017 толгой хонид абтахаар хараалагд

М. Д

Бэшүүрэй район.

ОРОНОЙ НУГА, ТАРЯАЛАН ДЭЭРЭ

ОРДЖОНИКИДЗЕ. Терек болон Ардон мүрэнүүдэй голоор оршодог Хойто-Осетиин колхоз, совхозуудта хүшэр хүндэ эрхэ байдалда намарай ешмээн хадажа, сохижо эхилээ. Аадар борсон адхаржа, шанга һалхин боложо, ехэхэн талмайн орооные газартань унагааһан байгаа. Иимэ ороонө хуряахын тула комбайннернууд тусхай түхеэрэлгэнүүдые хэрэглэнэ. Ороонө сохижо үзэхэдэнь, гектарһаа 35—40 центнер ороонон сохигдоно. Хойто-Осетидэ ороонөной полинууд ондо ондоо уларилтай зононуудта оршодог, тиимэһээ ургаса ондо ондоо болзорто эдеэшэдэг юм. Энээниие хараада абан, ургаса хуряалгын түсэб зохёогдонхой. Полинууд дээрэ худэлдэг хуряалгаэөөлгын комплекснууд болон отрядууд поточно технологи хэрэглэнэ. Энэнь ургаса хуряалгын болзорые хорооно.

КЗЫЛ-ОРДА. Казалинска районой барайгар ургуулагшад бурТаг үбнэнтэй тэмсэхэ химическэ зүйлнүүдһээ арсаад, агротехническэ хэмжээ ябуулганнуудые бэелүүлнэ. Уһаалгын гурим сахилгада мүнөө бүхы анхаралаа хандуулна. Эдэ ба бусад хэмжээнүүдые абаһанай ашаар 12,5 мянган гектар талмай дээрэ биологическа талаараа сэбэр продукци тарижа ургуулха арга олгоно. Энэнь оршон тойронхи байдалые гансал һайжаруулха бэшэ, мүн юрынхиһөө һураргүй ехэ сэнгээр барэйгар худалдаха арга таряашадта олгохо байна. Область дотор жэлһээ жэлдэ нитрадгүй барайгарай тарялангай талмайнууд ургэдхэгдэнэ. Казахай барайгарай эрдэм шэнжэлэлгын институдай худэлмэрилэгшэд энэ талаар таряашадта туһалаа юм.

ЖИТОМИР. Һаяхан область дотор байгуулагдаһан үйлэдбэриин-аграрна «Житомирлекарсрпро» нэгэдэлэй тусхай шэглэлтэй ажахынууд эм домто ургамалнуудые сабшажа абаа. «Элүүр энхын плантаци» дээрэһээ хэдэн арбаад тонно байжалын гарма сэсэгэй, табан һалаанай набша намаа, бусад эм домто ургамалнууд болбосоруулгын предприятинуудта эльгээгдээ. Житомирска область ороной фармацевтическэ промышленностиин эм домто ургамалнуудаар өхэзэр хангадаг болонхой.

(ТАСС).

Зунай бэлшээриин үедэ һайн шанартай продукци тушаяха асуудал тон шухала гээд тоологдохо ёһотой гээшэ гэб даа. Хэнэйшье мэдэнэзэр, халуун, дулаан сагай хүрэжэ ерэхэдэнь, һаанан һуеэ хүргэхэ, хадагалха, гүрэндэ тушаяха хэрэг ехэл шухала болодог ха юм. Энэ талаар районой колхоз, совхозуудай һуһаанин фермэнүүдэй тодорхой хэмжээнүүдые абаха үеэлгатай бшуу.

Һайн шанартай продукци гүрэндэ тушаяха эгээл мүнөө үедэ район дотор ямар ажалай ябуулагдажа байһан тухай хараха үзэхэдэ, «Заганский» колхоз, «Авангард» совхоз зунай хаһадаа муу бэлэдхэлтэй хүрэжэ ерээ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Заганайхид үнгэрһэн өдэр соо оройдоол 30 процент һуеэ нэгэдэхи сортоор гүрэндэ худалдаба. «Авангард» совхозой һуһаанин фермэнүүдэй коллективүүдһээ абтаһан продукциин 66 процентнь һайн шанартай байгаа. Харин манай район тоһоной заводто 73 процент һуеэ нэгэдэхи сортоор тушааһан байха юм.

Мухар-Шэбэрэй бүхы ажахынууд бултандаа иимэ муу шанартай продукци тоһоной заводто худалдаха бэшэ, «Родина», «Искра», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай, «Забайкалец», Суулгын совхозуудай фермэнүүд гүрэн түрэдөө 80—100 процент һуеэ нэгэдэхи сортоо хүргэжэ шадана.

Гансал «Заганский» колхозой малшад шанар муутай һуһ бэлэдхэлэй пунктда абаашажа, районоо гэдэргэнь нилээд татажа байһандань голхормоор. Эндэхи фермэнүүд үдэр соо тоһоной заводто 70 центнер һуһ худалд

…ХИ БА ХУУЛИ

НЭГЭДЭЛЭЙ ПРЕДПРИЯТИНУУДТА

…эй «Гүрэнэй предприятин…дэл) тухай» Хуулиг…ятинуудай ажал ябуулг…номическа ба хуулита…ны гүйцэтгэлийг…Предприятинуудай үйл…ингээ үргэн түсэбүүлэ…тапан абаха, социальн…он экономическа шинж…хуудалнуудые шинидхэл…алша коллективэй эдэбх…р хабаадаха хэрэгтэй…алар горитой эрхэнүүд…нхой. Хуулийн эрилтэ…дүүргэлгэ — манай…экономическа реформ…хуулийн гол үндэсэн…

…калин районой про…ная «Забайкаллес» …предприятинууд бо…алэнгийн ой модоной …Итанцын болон Бай…промхозуудта «Гүрэ…предприяти тухай» Хуу…р бэлүүлэгдэжэ, са…байдагые шалгаба. …үйлэдбэрийн ажал…, үйлэдбэри эрхилэл…мократическа үндэнэ…удые, социальна асуу…ые шинидхэлгэдэ ажал…ективэй хэр эзргээр…аг тухай асуудалнуудг…ахарал хэндуулһан…. Үйлэдбэрийн ажал…шалгахадамнай, дээ…агдаһан предприятин…сэбтэ даабаринуудаа…жэ шахуу дүүргэдэг…ба. Юундэ нигэжэ хэ…гэхдэ, хэрбээ жэлэй…эгэн кварталай түсэб…дэ ааа, удаадахи квар…ь бэлүүлэгдэнэгүй. …дэ, Сэлэнгын ой мо…аза 1988—1989 онуу…үүшын лэ кварталай, …леспромхоз 1988…дэгэ кварталай үйлэд…даабари дүүргэнэн…м.

…редприятинуудай даа…аа ходо дүүргэжэ ша…нь шалгаагаатай хэ…«Забайкаллес» нэгэдэл…ндо Итанцын болон …леспромхозуудта …үгэхэдее, ой модо…есые хараадаа абаа…аа. Предприятинуудай …нгээ хүтэлбэридэ…р түсэбиень бага бол…хай гүйлгэнь хангаг…Тиимэхээ эдэ хоёр…ити ашаг үрэ абаха…агай, ганса гарза хо…орожо, социальна…нуудые шинидхэхэ ямар…агүй болоһон байна.

…хёор, үйлэдбэрийн…ыг зүбшэн хэлсэлгэ…ша коллективүүд эдэб…р хабаадана гэхэ шу…имэл хадаа тэдэнэр…түсэбтэ даабарингаа…жэ шахуу дүүргэдэг…ба. Юундэ нигэжэ хэ…гэхдэ, хэрбээ жэлэй…эгэн кварталай түсэб…ааа, удаадахи квар…ь бэлүүлэгдэнэгүй. …дэ, Сэлэнгын ой мо…аза 1988—1989 онуу…үүшын лэ кварталай, …леспромхоз 1988…дэгэ кварталай үйлэд…даабари дүүргэнэн…м.

…редприятинуудай даа…аа ходо дүүргэжэ ша…нь шалгаагаатай хэ…«Забайкаллес» нэгэдэл…ндо Итанцын болон …леспромхозуудта …үгэхэдее, ой модо…есые хараадаа абаа…аа. Предприятинуудай …нгээ хүтэлбэридэ…р түсэбиень бага бол…хай гүйлгэнь хангаг…Тиимэхээ эдэ хоёр…ити ашаг үрэ абаха…агай, ганса гарза хо…орожо, социальна…нуудые шинидхэхэ ямар…агүй болоһон байна.

…хёор, үйлэдбэрийн…ыг зүбшэн хэлсэлгэ…ша коллективүүд эдэб…р хабаадана гэхэ шу…имэл хадаа тэдэнэр…түсэбтэ даабаринууд

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ ҺОНИН

АЖАЛАЙ ГУРБАДАХИ СЕМЕСТР

АМАРАЛТЫН ХАҺАДА

Буряадай хүдөө ажахын институдай студентнүүд манай республикын дээдэ бүхы һургуулинуудай студентнүүдтэл адли, һуралсалайнгаа эллжэтэ семестрые мүнөө түгэсхэжэ байна. Гэхэ зуура зунайнгаа амаралтада гарашоод, гараа хармаанлаад, ябаха бэшэ: ажалай нажар эхилбэ гэжэ ойлгогдоно. Ажалай гурбадахи семестртэ хүдөө ажахын институдайхид эртээнһээ бэлдэжэ, тогтонижорһон заншалай ёһоор, түлөөнэгүйгөөр ажаллаха хоёр отряд эмхидхэбэ. Эдэ хоёр отряд хадаа республикын хүүгэдэй байшангуудай дэргэдэ нааданай талмайнуудые бариха, мүн городуудта үхибүүдэй наадаха газарнуудые түхеэрхэ юм.

Зүгөөр студентнүүд зундаа баһа амарха ёһотой ха юм. Тиимэһээ хүдөө ажахын институдай 300 гаран студентнүүд Максимихада спортивно-элүүржүүлгын лагерьта һайнаар амарха болоно. Энэ лагерь гээшэ нангин Байгалай зүүн эрьедэ үзэсхэлэн гоё газарта оршодог гэжэ мэдээжэ. Тиимэһээ студентнүүд һайнаар амархынгаа, спортоор бэеэ һорихынгоо хажуугаар Байгал шадарайнгаа байгаалие сахин хамгаалха хэрэгтэ оролсохо үялгатай байха.

Имагтал спортсменүүд энэ лагерьта эльгээгдэхэ бэшэ, харин бэе муутай, физкультурын тусхай бүлэгүүдтэ ябадагшье студентнүүд тэндэ ошожо, бэеэ һайжаруулха гээшэ.

Ажалай гурбадахи семестрэй түрүүшын алхам хэгдэбэ гэжэ тоололтой.

Т. НАГАЕВА.

ХУУШАНАЙ НОМУУД

Дээдэ-Онгостойдо оршодог этнографическа музей соо «Ород арадай соёл болбосоролой 1000 жэлэй ойдо» гэжэ нэрэтэй выставкын нээгдэнээр һара шахуу саг үнгэржэ байна. Эндэ ородой иконнууд зоной анхаралехээр татана. Ульгэр домогто ороһон Селенгинскын полкын иконын намтарехэ һонирхолтой. Хуушанай номууд, үрлан оёһон бүдүүд выставкын экспонадуудай дунда ехэ олон.

Мянгаад хүн тус выставкэ хараа. Монголой Арадай Республикын Дархан хотоһоо, Москвааһаа, Латвиһаа ерэгшэд дурасхаалай дэбтэртэ баяр баясхалангай үгэнүүдые бэшэжэ үлөөһэн байна.

Т. ПНЕВА.

ЗҮРХЭНЭЙНЬ СЭСЭГ

«Росси — минии зүрхэнэй сэсэг» гэһэн үряа доро Бухэсэюзна пионернүүдэй лагерь «Артегэ» үхибүүдэй киностудинуудай бүтээлнүүдэй фестиваль үнгэрөө бэлэй. Тэрээндэ хабаадаха зон Северобайкальскын пионернүүдэй байшангай «Бемовец» гэжэ үхибүүдэй кинофотостудида (хүтэлбэрилэгшэнь Н. А. Югова) хүртөө һэн. Үхибүүдэй бүүлгэһан «Ярки» гэжэ нэрэтэй фильм Байгалай хуби заяанда зорюулагданхай байгаа. Пионернүүдэй тус фильмые харагшад ехээр урмашаа.

Энэ фестиваль дээрэ «Ярки» гэжэ фильм 3-дахи һуури эзэлжэ, үхибүүдэ СССР-эй Соёлой министерствын, «Клуб и клубная самодеятельность», «Турист» гэһэн журналнуудай зүгһөө дипломууд барюулагдаа.

И. НИКОЛАЕВА.

Хойто-Байгалай район.

Кабанск һууринай соёлой байшан соо зураг зураха дуратайшуулай бүтээлнүүдэй выставкэ нээгдэнхэй. Эндэ тоһон шэрээр, карандашаар зураһан зурагууд, модоор һиилэһэн бүтээлнүүд, мүнгөөр хэһэн зүүдхэлнүүд табяатай.

Селенгинск тосхондо ажаһуудаг В. З. Бардымовай зурагууд олон зондо мэдээжэ болонхой. Тэрэнэй бүтээлнүүд Москва хотодо ВДНХ-да табигдажа, үндэр сэгнэлтэ абаһан юм. Мүнөө энэ выставкэдэ үран зураашын байгаали тухай үянгата зурагууд табигданхай.

Кабанск һууринай токарь мэргэжэлтэй Г. С. Налетовагай бүтээлнүүд Улаан-Удэ эльгээгдэжэ, уран зурааша шагнал хайрада хүртөө бэлэй.

Посольская станцида ба Байкало-Кудара нютагта ажаһуудаг А. Тимошенко ба С. Димов гэгшэд модоор һиилэһэн бүтээлнүүдээ олоной анхаралда табяа.

Выставкын хаагдаһанай һүүлдэ зурагууд ба бүтээлнүүд худалдагдаха юм.

Р. ДМИТРИЕВА

Кабанскын район.

УРАН ЗУРАГАЙ ВЫСТАВКЭ

ЛАГЕРЬТА ХҮХЮУ СЭНГҮҮ

Районой пионернүүдэй амардаг «Космос» гэжэ лагерьта амаралтын нэгэдэхи сезоной нээлтэ болобо. Ирагуу хүгжэм зэдэлнэ, үхибүүдэй хонгёо абяан хаа-хаанагүй дуулдана.

Эндэ амархаяа районой нютагуудһаа ба ондоо районһоошье 144 үхибүүд ерэнхэй. Баргажанай ой модоной комбинадай хүдэлмэришэдэй үхибүүд ехэнхи хубинь болоно.

Пионернүүд линейкэдэ жагсажа, рапортнуудые үгэнэнэй һүүлээр эхир басагад, Онохойн дунда һургуулинин һурагшад Наташа ба Лена Мартынованууд, Выдринэ нютагай дунда һургуулиин һурагшад Коля Салтыков ба Слава Хабаров СССР-эй Гүрэнэй туг дээшэнь үргэн, намилзуулба.

Зунай хаһада зорюулагдаһан литературно-уран һайханай композиция олондо һайшаагдаба.

Тус лагерийн начальник В. Э. Бадмаев үхибүүдтэ хандажа, амаршалгын үгэнүүдые хэлээ. Эрдэм һуралсалай хүдэлмэришэдэй профсоюзай райкомой түрүүлэгшэ А. Х. Филиппов пионернүүдые зунай амаралтын хаһаар мүн лэ амаршалаад, «Свитязь» гэжэ диапроектор бэлэглэбэ.

Физическэ хүмүүжүүлгын талаар инструктор Ю. Л. Малыгин футбол, теннис гэхэ мэтын спортын зүйлнүүдээр мурысөөнүүдые үнгэргэхэ, һонирхолтой хэмжээ ябуулгануудые эмхидхэхэ тухайгаа хөөрэжэ үгэбэ.

Удаань удэшын эдеэ хоол баряан, танилсалгын хатар, наадан болоо.

В. БУДАЕВА.

Баргажанай район.

ТОХОЙҺОО ОШОҺОН УРЯАЛ

Тохой нютагта ажаһуугшад Узбекистанай Ферганагай областьдо болоһон үйлэ хэрэгүүдээр һанаагаа зобожо, гэр байрагүй үлэһэн, хохидоһон зургаан айлые түрэл нютагтаа урижа, гэр байра, хэрэгсэлнүүдые үгөөд, эндээ түбхинүүлхэ гэжэ шидэбэ. Колхозой профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ В. Ц. Гырылов хэлэхэдээ, нүүжэ ерэһэн айлнуудта түбхинэхэдэнь, үмсын үнеэтэй болоходонь, колхозой зүгһөө туһаламжа хүргэдэхэ.

Энэ асуудал колхозой правленинин суглаан дээрэ зүбшэгдэжэ, Узбегэй ССР эй Ферганагай областийн хүтэлбэрилэгшэдтэ бэшэг эльгээгдээ юм.

С. ДАМДИНОВ.

«Сельская жизнь» газетын шанда хүртэхын түлөө улаасхоорондын профсоюзай мурысөөн

ЗАЛУУШУУЛ ШАЛГАЛТА БАРИНА

Дүрэ буляалдалгын барилдаагаар манай республикада үнгэргэдэг улаасхорондын мурысөөн залуушуулай мэргэжэл шадабериие дээшэлүүлгын харалга болодог юм гэжэ мэргэжэлтэд сэгнэдэг. Заншалта нааданай хоёрдохи удэрэй үглөөнэй программа энэхиие элирхэйлэн гэршэлбэ.

Эгээл хүнгэн шэгнүүртэ Монголой Арадай Республикаһаа Сэргэлэн Баатарһаа гадна, үшөө нэгэ залуу атлет, тобшолбол, Адьяа бар хүсэтэй, илалта түйлаха ехэ хүсэл эрмэлзэлтэй байһанаа хэрэуулаа. Тиигэжэ тэрэ командынгаа гэшүүн Норовсүрэнние, В. Дашинимаевые (Улаан-Удэ) шүүжэ, өөрынгөө бүлэгтэ түрүү һуури эзэлһэн байха юм. Хоёрдохи бүлэгтэ эгээл һонирхолтой уулзалга болоо. Улаан-Удын гарнизоной сэрэгшэ спортын мастер Түмэн Жаргалов Сэргэлэн Баатартай уулзаба. Түрүүлэн Монгол бүхэ 3 балл абаадхиба. Удаахан саг соо Жаргалов юушье хэжэ шаданагүй. Тиигэһээр ябэтараа, Түмэн нүгөөдынгөө һаримжые алдахуулжа, хойно хойнохоонь хэдэн арга дүрэ хэрэглэжэ, урагшаа гараба. Шанга тэмсэлэй дүүрэһэн тухай соносхоһон гонгын ханхинахада, 7:6 гэһэн тоо табло дээрэ аржыжа байгаа. Т. Жаргалов шухала илалта түйлажэ, өөрынгөө бүлэгтэ түрүү һуури эзэлээ.

Удаадахи шэгнүүртэ һаргаргда һаргаргаһаар, эгээл гоё һайхан арга дүрэтэй, бэр хүсэтэй барилдаашад үлэжэ байна. Дүрбэдэхи дүхэригтэ В. Пильчиков — Н. Ермолаевые (Красноярск), Чадраабал (МНР) — Деметерые (СРР), Ю. Бабаханян (УССР) — Д. Базаржаповые (Улаан-Удэ), С. Замбалов (Улаан-Удэ), А. Алык-Тулушые (Кызыл) диилбэ. 1987 онодо дэлхэйн Кубогта хүртэһэн нютагайнай хубүүн —уласхоорондын классай спортын мастер Сергей Замбалов Украинын чемпион, спортын мастер Юрик Бабаханян хоёрой хоорондо илангаяа шанга тэмсэл болохоор хүлеэгдэнэ.

57 килограмм. Энэ шэгнүүртэ Монголой атледүүд Гэндэн, Баяраа, Буряадай АССР эй түлөөлэгшэд В. Будаев, И. Балтуков гэгшэд түрүү һуури эзэлхэ аргатай. Эдэнэй дунда Румынинин залуу бэрхэ спортсмен Карыы гэгшые дүрдалтай. Тэрэ мүн лэ түгэсхэлэй нааданда гараха аргатай.

Удаадахи шэгнүүртэ һаяхан СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө Махачкала хотодо болоһон мурысөөндэ 5—6-дахи һууринуудые эзэлһэн Василий Стручков (Якутск), Роман Монгуш (Кызыл), Гарик Айваазян (УССР), монгол барилдаашан Бэгжжав гэгшэдые онсолон тэмдэглэлтэй. Улаан-Удын авиационно заводой слесарь Юрий Сандаков Р. Монгуштой уулзахадаа, 0:8 тоотойгоор шүүгдэжэ нёдондонойнгоо амжалтые дабтажа шадахаяа болибо.

68 килограмм. ШВСМ-эй тренер, спортын мастер Дугаржаб Жаргалов энэ яһела һайнаар барилдана. Энэ удэр тэрэ В. Винокуровые (Якутск), И. Ивановые (Улаан-Удэ) очкогоор шүүжэ гараа. Эндэ Болгарийн бүхэшүүл Ф. Моллов, В. Русков, С. Гурьянов (Благовещенск), Нэргүйн Тумэннаст (МНР) гэгшэд хамгаалалта болон добтолгодо жэгдэ һайн байжа, урагшаа дебшэһэн байха юм.

74 килограммай шэгнүүртэ мачей командаһаа барилдаһан хүбүүд хоёрдохи удэртөөшье урагшагүйдэбэ. И. Иванов (Яхад) 2 минута 15 секунда соо манай Б. Дагбаевые нюргадуулан унагааган. Харин В. Шестаков Узбегэй ССР-эй түлөөлэгшэ Б. Сабировта 6:3 тоотойгоор булигдаа.

Эндэ нэгэ һонирхолтой уулзалга болоо. Юуб гэхэдэ, гурбэн дүхэриг соо сухарингүйгөөр урагшаа дабшаһан Т. Балатаев (Благовещенск) Батмунхые (МНР) 11:1 тоотойгоор илаад, Афганистанай түлөөлэгшэ Мераджуддинай урдаһаа яһалал бэдэдэ найденги гараа бшуу. Түрүүшэгээр Тимур Балатаев хэдэн балл абаадхиба. Зүгөөр уулзалгын һүүл багаар табло дээрэ 12:8 гэлэн тоонууд аржыжа байба. Нааданай хоёрдохи хахадта эдэбхижэнэн Мераджуддин нухэрөө нэгэ һайнаар хаяжа мэгдэхээнээр лэ гонгын ханхинагаар добтолоо бшуу. Тиигэжэ тус шэгнүүртэ И. Иванов (Яхад) эгээл һайн байдалтай болоод ябана.

А. Анганов (Улаан-Удэ) 82 килограммай шэгнүүртэн соо шалгарна. Тэрэ түрүүн Баярсайханиие (МНР) 4:1 тоотойгоор илаад, мүн лэ Монголой түлөөлэгшэ Бат-Амгаланиие 4 минута 10 секунда соо нюргадуулан унагааба. Тиихэдээ тэрэ монгол барилдаашанай добтолон сороходоо, шадамөр хамгаалалта хээд, нүгөөдэеэ ташаан дээгүүрээ абажа хаяа юм. Эндэ Отгонбаяр (МНР) түрүү һуурида гараха найдалаа үшөөл алдаадуй.

Дулин зоной дундаһаа дэлхэйн чемпион А. Захряпин (Улаан-Удэ) байдалаа нилээд һайжаруулба. Тэрэ И. Кусовые (Благовещенск), Ганбаатарые (МНР) эрхимээр илеба бшуу. Эндэ В. Ванкеев (Улаан-Удэ), В. Димов (Болгари), С. Пилипенко (Благовещенск) гэгшэд мүн лэ урагшаа дабшаха һанаатай. Тиимэһээ 90 килограммай шэгнүүртэ айхабтар шанга тэмсэл болохонь ха.

100 килограммай шэгнүүртэн соо яһалал барагаар барилдажа ябаһан В. Шаракшинов (Улаан-Удэ) Баттогтохто (МНР) 8:5 гэһэн тоотойгоор диилдэхэдээ, өөрөөл эзэмэтэй. Муу бэлэдхэлтэйгээр, нюдэ нюургүй добтолонхаар, һэримжэтэйгээр аад, онобшотойгоор барилдаха ёһотой байгаа. И. Георгиев (Болгари), Баярсайхан (МНР) гэгшэд мүнөөдэр мүн лэ урагшатай байба.

130 килограммай шэгнүүртэ залуушуулай дунда дэлхэйн чемпионада табадахи һуури эзэлһэн Р. Пачкунтай (Польшо) тэмсэхэ зон хомор болобо хаш. Айхабтар шанга тэмсэлэй удаа манай И. Тютрин 3:2 тоотойгоор Роберт Пачкунда илагдашаба бшуу. Харин И. Делчев (Болгари) 2 минута 30 секунда соо Амгуллае (Афганистан) спургадуулан унагааба.

Б-М. ЖИГЖИТОВ,
Ц. БАЛДАНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: барилдаанай үе.

В. ГАРМАЕВАЙ,
Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

ТЕЛЕВИДЕНИ

ИЮЛИИН 2-һоо 8 ХҮРЭТЭР

ВОСКРЕСЕНИ, 2
ГОЛ МҮРЭНЭЙ ФЛОДОЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.15 — Ритмическэ гимнастика. 9.45 — «Спортлотогой» тираж. 10.00 — Үхибүүдтэ дамжуулга. 11.00 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!». 12.00— «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга. 12.30 — «Аяншалагшадай клуб». 13.30 — Ехэшүүл ба үхибүүд. 14.30 — Мультфильмнүүд. 15.10 — «Хүгжэмтэ киоск». 15.40 — «Элүүр энхэ байлга». 16.25 — Кино-мэдээсэл. 17.25 — Арадай уран бэлигэй телепрограммануудай «һолонго» гэһэн уласхоорондын VIII фестиваль. 18.00 — «Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 19.00 — Уласхоорондын шэнжэлэл. 19.45 — Мультфильм. «Молчунья» — баримтата фильм. 20.25 — «Не может быть» — уран һайханай фильм. 22.00— Время. 22.35 — **Залуушуулай болон студентнүүдэй бүхэдэлхэйн XIII фестивалиин нээлгэ тухай репортаж.** Пхеньяннаа дамжуулагдаха.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Зарядкада зогсогты!». 9.15 — Дуунай-инструментальнае «Лотос» ансамблиин концерт. (Вьетнам). 9.40 — Киножурнал. 9.50 — Харгын аюулгүй байдалые сахиха. 9.55 — Телеочерк. 10.35 — Экран дээрэ — 01 албан. 11.05 — И. Штраус. Вальс. 11.15 — Латвиин ССР-эй Гостелерадио. 11.55— «Суурян: долоон хоногой үйлэ хэрэгүүд». 12.10 — Баримтата фильм. 12.30 — «Аяншалагшадай клуб». 13.30 — Ион Суручану дуулаха. 14.00 — «Поль Гоген» — б[illegible] фильм. 14.50 — Арф[illegible] наадаха. 15.00 — Хок[illegible] лиин кубок. «Монре[illegible] диенс» — «Калгари[illegible] 17.00 — «Сон» баримта[illegible] 18.00 — Шэнэ һонин[illegible] Мультфильм. 18.35 — [illegible] классайхидта уран наадан. 19.55—Хүгжэм[illegible]мент. 21.00 — «Амгал[illegible] согты, багашуул!». 21[illegible] церт-очерк. 22.00—Вре[illegible] —«Юрмала-89». Сове[illegible] на дуу гүйсэдхэдэг [illegible] лай бүхэсоюзна IV [illegible] курсын нээлтэ ба [illegible] онуудай конкурснууд[illegible] адуудай ба диплом[illegible] концерт. 01.05 — Шэ[illegible] 01.15—Уһанай-мотоор[illegible] Дэлхэйн чемпионат.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 3

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30—«120 минута». 9.35—Футболой шэнжэлэл. 10.05—«Ан амитадай аймагта». 11.05 — Мультфильм. 11.50—«Не может быть»—уран һайханай фильм. 16.30—«Сын Оки»—хүгжэмтэ фильм. 17.55 —«Эжы, аба, бидэ гурбан». 18.25—Югославиин национальна һайндэртэ — Тэмсэлшэдэй үдэртэ. 18.45—Арадай аялга дуунууд. 19.00—Атомна ледоколнуудые ашаглаха асуудалнууд тухай. 19.30—Ехэшүүлдэ мультфильм. 20.00—Футболой шэнжэлэл. 20.30—Останкинада" хи концертнэ студида СССР-эй арадай депутадуудтай уулзалга. 22.00—Время. 22.35 — «Открытый репортаж с педагогического съезда»— баримтата фильм. 23.05—Пхеньяндахи залуушуул болон студентнүүдэй бүхэдэлхэйн XIII фестивалиин дневник. 01.05 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15—Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 9.35—«Рваные башмаки» — уран һайханай фильм. 11.00—Итальян хэлэн. 11.30—«Нинтэ нэгэн бүлэ соо». 12.00 — «Энэнь дэлхэйн хүнүүдэй һанаае зобооно». 12.15 — Булагууд. 12.45—«Корабль памяти» — баримтата фильм. 12.55—С. Рахманинов. Симфоническа хатар. 13.30 — Мультфильм. 13.50—Хүгжэмтэ найруулга. 14.20—Арадай уран бэлигэй бүхэсоюзна III фестиваль тухай. 14.50 — Баримтата фильм. 15.30—«Белый пудель» — үхибүүдтэ фильм. 16.35—А. Фатьяновай тоохто нютагта дуунай һайндэр. 17.3[illegible] фильмнүүд. УЛААН-У[illegible] — Дамжуулганууудай [illegible]ма. 18.15 — Баримтат[illegible] 18.45—Байгал. 19.05—[illegible]га» — телеальманах[illegible] дөөр). 19.40—«Танай [illegible] дээрэ». 20.10—«Хүгжэ[illegible]залга». 20.50—Сонс[illegible] МОСКВА. 21.00 — [illegible] нойрсогты, багашуул[illegible] Кавказай Минеральны[illegible] тахи Лермонтовэй г[illegible] байдал тухай. 22.00[illegible] 22.35—«Плохой, хороший человек»—уран һайхан[illegible] 00.10—Шэнэ һонин.

ВТОРНИК, 4

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30—«120 минута». 9.35—«Дон Сезар де Базан»—уран һайханай фильм. 1-дэхи сери. 10.45—Хүгжэмтэ дамжуулга. 11.05 — Мультфильм. 12.10—Хүнэй институт. 16.35—Баримтата фильм. 16.55 — «Живая радуга»—үхибүүдтэ фильм. 18.00 — «Москва — Париж. 1900—1930 онууд» гэһэн выставкэ. 18.50—«Хани барисаанай меридиан» (США). 19.45—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 20.00—Хойто зүгэй, Сибириин ба Алас-Дурнын арадуудай үндэһэн искусствын һайндэр. 20.30—Мультфильм. 20.50—«Дон Сезар де Базан»—уран һайханай фильм. 1-дэхи сери. 22.00 — Время. 22.35—Мирей Матье дуулаха. 23.10—Пхеньяндахи Залуушуул болон студентнүүдэй бүхэдэлхэйн XIII фестивалиин дневник.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Баримтата фильм. 9.55, 11.30—Французуудай һайндэр. 17.3[illegible] фильмнүүд. УЛААН-У[illegible] — Дамжуулганууудай [illegible]ма. 18.15 — Баримтат[illegible] 18.45—Байгал. 19.05—[illegible]га» — телеальманах[illegible] дөөр). 19.40—«Танай [illegible] дээрэ». 20.10—«Хүгжэ[illegible]залга». 20.50—Сонс[illegible] МОСКВА. 21.00 — [illegible] нойрсогты, багашуул[illegible] Кавказай Минеральны[illegible] тахи Лермонтовэй г[illegible] байдал тухай. 22.00[illegible] 22.35—«Плохой, хороший человек»—уран һайхан[illegible] 00.10—Шэнэ һонин.

СРЕДА, 5

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30—«120 минута». 9.35—«Дон Сезар де Базан» — уран һайхэнай фильм. 1-дэхи, 2-дохи сери. 11.50 — Мультфильм. 12.35—Кино-мэдээсэл. 16.30— Үхибүүдтэ ангуудай гүлгэд тухай. 17.05 — Хүгжэмтэ жаса. 18.15—«Москва—Париж. 1900—1930 онууд» гэһэн выставкэ. 19.05—А. Вивальди. Оркестрэй хамта скрипкэ дээрэ гүйсэдхэгдэхэ концерт. 19.15 — Телеочерк. 19.45—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 20.00—«16-тай ба тэрээнһээ дээшэ нанатайшуулдаа» гэһэн уласхоорондын VIII фестивалиин дневник. 20.50 — «Дон Сезар де Базан»—уран һайханай фильм. 2-дохи сери. 22.00 — Время. 22.35—Юрий Любимов Москвагаа буцаба. 23.30—Пхеньяндахи Залуушуул болон студентнүүдэй бүхэдэлхэйн XIII фестивалиин дневник.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Баримтата фильм. 9.35, 11.25—Немец хэлэн. 10.05—Мультфильм. 10.55 — Арадай инструментүүдэй абяанууд. 12.00—Шэнэ һонин. 12.10—Баримтата фильм. 12.30 —«Город арадай депутадуудтай уулзалга. 22.00—Время. 22.35 — «Открытый репортаж с педагогического съезда»— баримтата фильм. 23.05—Пхеньяндахи залуушуул болон студентнүүдэй бүхэдэлхэйн XIII фестивалиин дневник. 01.05 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Баримтата фильм. 9.35, 11.25—Немец хэлэн. 10.05—Мультфильм. 10.55 — Арадай инструментүүдэй абяанууд. 12.00—Шэнэ һонин. 12.10—«Все ожидает гражданка Никанорова» уран һайханай фильм. 13.35—Альтаар наадаха. 14.00— Ритмическэ гимнастика. 14.30 —Кидэй һайндэр. 14.55—Ехэшүүл ба үхибүүд. 15.55—Виолончель дээрэ гүйсэдхэгдэхэ соната. 16.05—«В каждом доме праздник» — уран һайханай фильм. 17.20 — Харгын аюулгүй байдалые сахиха. 17.50— Шэнэ һонин. УЛААН-УДЭ. 18.00 — Байгал (буряадаар). 18.25—Киноочерк. 18[illegible] гал. 19.05 — «Архитек[illegible] хото». 19.50—«Байгал[illegible] хи газар дээрэ». 20.3[illegible] холнууд. МОСКВА. 20[illegible] галаг нойрсогты, б[illegible] 21.00—СССР-эй Верх[illegible] ведэй сесси дээрэ[illegible] Время. 22.35—Теннис[illegible] донско турнир. 22.55[illegible] на дуу гүйсэдхэдэг [illegible] лай «Юрмала-89» бү[illegible] IV конкурс. 00.25—[illegible] нин. 00.35—Теннис. У[illegible] ско турнир. 00.45—[illegible] 89» конкурсын үргэлж[illegible]

ЧЕТВЕРГ, 6

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30—«120 минута». 9.35—«Дон Сезар де Базан» — уран һайханай фильм. 2-дохи сери. 10.40—«Аяншалагшадай клуб». 11.40—Мультфильм. 16.35—Хойто Осетиин АССР-эй гүрэнэй арадай хатарай «Алан» ансамблиин концерт. 17.25 — Эхилжэ байгаа спортсменүүдтэ чемпионуудай зүбшэл заабаринууд. 18.15 — «16-тай ба тэрээнһээ дээшэ нанатайшуулдаа». 19.00 — «Импульс». 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00—Хойто зүгэй, Сибириин ба Алас-Дурнын арадуудай үндэһэн искусствын һайндэр. 20.30—Мультфильм. 20.50—«Дон Сезар де Базан»—уран һайханай фильм. 1-дэхи сери. 22.00 — Время. 22.35—Мирей Матье дуулаха. 23.10—Пхеньяндахи Залуушуул болон студентнүүдэй бүхэдэлхэйн XIII фестивалиин дневник.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15—Баримтата фильм. 9.45—СССР-эй Гостелерадиогой ород арадай инструментүүдэй академическэ оркестрэй концерт. 10.15 — Мультфильм. 10.55. 12.10—Испан хэлэн. 11.25 — Баримтата фильм. 11.35—КНДР-эй уран һайханай коллективуудэй концерт. 12.00—Шэнэ һонин. 12.40 —Уран зураааша Ладо Гудиашвилитай уулзалга. 13.10 — Хоорой хүгжэмэй концерт. 14.00—«Паромы»—уран һайханай фильм. 14.40—Баримтата фильм. 15.00 — Ород арадай инструментүүдэй «Орнамент» ансамблиин концерт. 15.30 — «Просто так»—уран һайханай фильм. 16.45—«Вот [illegible]ко»—фильм-концерт. [illegible] Шэнэ һонин. УЛ[illegible] 18.10—Дамжуулганууд[illegible]рамма. 18.15—Байгал[illegible] даар). 18.40—Кино[illegible] —Байгал. 19.10—СССР[illegible]дай депутат В. С. С[illegible]гатой уулзалга. 20.10[illegible]рондын шэнжэлэл (б[illegible] 20.35—Соносхолнууд. [illegible] 20.45—«Амгалан [illegible] багашуул!» 21.00 — [illegible] Верховно Советэй с[illegible]рэ. 22.00—Время. 2[illegible]мья Мишол» — уран [illegible] фильм (Франц[illegible]).

ПЯТНИЦА, 7

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30—«120 минута». 9.35—Кинопанорама. 11.10 — Мультфильм. 11.55—Телепрограммануудай «һолонго» гэһэн уласхоорондын VIII фестиваль. (Франц). 12.30—«Үхибүүдтэ ангуудай гүлгэд тухай» 16.35—Мультфильмнүүд. 17.30 — Баримтата фильмүүд. 18.00 — «Амар сайн, хүгжэм!» 18.45 — «К земле возвращается хозяин» — баримтата фильм. 19.15 — Созедүүдтэ — заса! 19.45—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00—Совет ороной түүхын хуби заяан тухай америкен эрдэмтэ-советолог Стивен Коэнэй һанамжануud. 20.30—«Дуун-89». 20.50—Останкинадахи концертнэ студида знэдэ зугаалай үдэшэ. 22.00 —Время. 22.35—Энэдэ зугаалай үдэшын үргэлжэлэл. 23.45 — Хүгжэмтэ дамжуулга. 00.05 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 00.20 — Пхеньяндахи Залуушуул болон студентнүүдэй бүхэдэлхэйн XIII фестивалиин дневник.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.20—Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 9.40 10.55— Французуз хэлэн. 10.10—Мультфильм. 11.25—Нинель Счастнаягай Витебскидэхи выставкэ. 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — Үгэ буляалдалгын политическэ клуб тухай баримтата фильм. 12.30—РСФСР-эй арадуудай хүгжэмтэ фольклорой концерт. 13.00 — Үхибүүдтэ «Ехэшүүл шоглоко» гэһэн эрдэ нааданай дамжуулга. 13.30 — «Посторонним вход разрешен»—үхибүүдтэ фильм. 14.45 — «Харгын аюулгүй байдалые сахиха». 14.55—Ритмическэ гимнастика 15.25 — Баримтата фильмүүд. 15.55—А. Глазунов. «Раймонда» — фильм-балет. 17.00—Телеочерк. 17.30—Ород романснууд. 18.00—Шэнэ һонин. УЛААН-УДЭ. 18.10—Дамжуулганууудай программа. 18.15 — Киножурнал. «Экран» — согсолбо[illegible] — «Фитиль». 19.05 [illegible] галнуудэ». Тележурнал[illegible] даар). 19.40 — Буряа[illegible] һонинуud. МОСКВА [illegible] «Амгалан нойрсогты[illegible] шуулі» 21.00 — СССР[illegible] ховно Советэй сесс[illegible] 22.00—Время. 22.35 [illegible] Уимблдонско турни[illegible] Эстрадна дуу гүйсэдхэ[illegible]луушуулай «Юрмала[illegible] хэсоюзна IV конкурс[illegible] 19.55—Улаан-Удэ хот[illegible]ралтын газарнуудые [illegible] тухай. 20.35 — Сонс[illegible] МОСКВА. 20.45 — [illegible] нойрсогты, багашуул[illegible] СССР-эй Верховно [illegible] сесси дээрэ. 22.00[illegible] 22.35 — Теннис. Уим[illegible]турнир. 22.55 —Эстрадна дуу гүйсэдхэдэг залуушуулай «Юрмала-89» бүхэсоюзна IV конкурс. 00.25—Шэнэ һонин. Теннис. Уимблдонско турнир. 00.45—Эстрадна дуу гүйсэдхэдэг залуушуулай «Юрмала-89» бүхэсоюзна IV конкурс.

СУББОТО, 8

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30—«120 минута». 9.30 — Мультфильмнүүд. 9.55 — «Гэрэй академи». 10.25 — Жэлэй дүрбэн саг. Июль. 11.25 — Марокконы национальна һайндэртэ. 11.55—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 12.10 — «Железная принцесса» — үхибүүдтэ фильм. 13.15—Эрдэм дэлгэрүүлгын кино. 14.15 — Мультфильм. 14.35—«В дебрях, где реки бегут»—уран һайханай фильм. 16.00—Суббото—түрэлхидэй үдэр. 17.30 — «Социалис оронуудта». 18.00 — «Арадай уран бэлигэ. 18.35 — «Смерть и бессмертие Хэмэзы» — баримтата фильм. 18.55—Эхэнэрэй ажабайдалаа 15 минута. 19.10—Уласхоорондын шэнжэлэл. 20.10—Композитор С. Туликовай зохёохы удэшэ. 22.00—Время. 22.35 — Пхеньяндахи Залуушуул болон студентнүүдэй бүхэдэлхэйн XIII фестивалиин дневник. 00.35— Ехэшүүлдэ мультфильм.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.20 — «Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 10.20—«Аулдахи ордон». 10.40—«Два долгих гудка в тумане» — уран һайханай фильм. 12.00—Эрдэмтехникын бодоол. 12.15—Мультфильмнүүд. 12.50 — «Шубуу хайшэн гэжэ зурахаб». 13.30— «Не долгая дружба» — уран һайханай фильм (ГДР). 14.40— Скоропичэ хүгжэмэй концерт. 15.50 — Мультфильм. 16.10 — «Азнавур Азнавур тухай». 17.05 — Шэнэ һонин. 17.1[illegible] мянная звезда»—ур[illegible]най фильм. 1-дэхи, 2[illegible]ри. 19.25—Теннис. [illegible] турнир. 20.45—[illegible] нойрсогты, багашуул[illegible] СССР-эй Верховно [illegible] сесси дээрэ. 22.00[illegible] 22.35—В. Гюго. «Воз[illegible]ние — тысяча фран[illegible]жэг. 1-дэхи хубинь [illegible] Шэнэ һонин. 23.55 — «Вознаграждение франков»—зүжэг, 2-[illegible] бичь.

СПОРТЛОТО

1989 оной июнийн 25-да үнгэргэгдэһэн 26-дахи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо.

«45-һаа 6-ень тааха спортлото»: 1.409642 билет ороо. Зургаан номер хэнэшье таабагүй, табан номер (35 карточка) таагшад — 1.818 түхэриг дурбэн номер (1.401 карточка) тааһан хүнүүд — 45 түхэриг, гурбан номер (28.251 карточка) таагшад 3 түхэриг абаха байна.

«36-һаа 5-ень тааха спортлото»: 14.791221 билет ороо. Табан номер (40 карточка) тааһан хүнүүд — 10.000 түхэриг, дурбэн номер (5.764 карточка) таагшад — 122 түхэриг; гурбан номер (159.217 кар[illegible]һан хүнүүд 7 түх[illegible]

26-дахи тираж[illegible] дээр, 17-дохиһо[illegible] тираж хүр